

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MUSİKİSİ PROGRAMI**

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKOKUL ve ORTAOKUL MÜZİK DERSİ
2018 ÖĞRETİM PROGRAMININ
TÜRK MÜZİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tuba Ehliz ÇEÇEN**

**Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Güldeniz EKMEK**

İstanbul 2019

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MUSİKİSİ PROGRAMI**

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKOKUL ve ORTAOKUL MÜZİK DERSİ
2018 ÖĞRETİM PROGRAMININ
TÜRK MÜZİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tuba EHLİZ ÇEÇEN**

**Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Güldeniz EKMEK**

İstanbul 2019

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Musikisi Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Tuba Ehliz ÇEÇEN tarafından hazırlanan “T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği Açısından İncelenmesi” konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 18.06.2019

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Jüri Üyesi : Dr.Öğr.Üyesi Güldeniz EKMEN
: Haliç Üniversitesi (Danışman)

Jüri Üyesi : Prof. Mesruh SAVAŞ
: Haliç Üniversitesi

Jüri Üyesi : Prof.Dr. Sibel ÇOBAN
: Marmara Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun kararıyla kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Nur TUNALI
Vekil Müdür

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI İLKOKUL ve ORTAOKUL MÜZİK
DERSİ 2018 ÖĞRETİM PROGRAMININ TÜRK MUSİKİSİ
İÇERİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

ORJİNALLIK RAPORU

%28

BENZERLİK ENDEKSİ

%21

İNTERNET
KAYNAKLARI

%10

YAYINLAR

%15

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

mufredat.meb.gov.tr
İnternet Kaynağı

%7

2

egitimaski.com
İnternet Kaynağı

%4

3

HELVACI, Ayhan. "İlköğretim I. kademe öğrencilerinin müzik eğitimi ile ilgili temel kavram ve kültürel bilgi düzeylerine ilişkin bir araştırma", Uludağ Üniversitesi, 2012.
Yayın

%2

4

Submitted to Konya Necmettin Erbakan
University
Öğrenci Ödevi

%1

5

Submitted to Kocaeli Üniversitesi
Öğrenci Ödevi

%1

6

guide.ceit.metu.edu.tr
İnternet Kaynağı

%1

Submitted to Ted Istanbul Koleji

29/07/2019

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “T.C. MEB İLKOKUL VE ORTAOKUL MÜZİK DERSİ 2018 ÖĞRETİM PROGRAMININ TÜRK MÜZİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Dr. Öğr. Üy. Güldeniz EKMEN’in sorumluluğunda tamamladığımı, verileri kendim topladığımı, analizleri ilgili literatüre uygun şekilde yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Tuba EHLİZ ÇEÇEN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ ETİK BEYANI	i
İÇİNDEKİLER	I
KISALTMALAR	V
ŞEKİLLER	VI
TABLolar	VII
ÖZET	IX
ABSTRACT	XI
1.GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	2
1.2.Amaçlar.....	2
1.3.Önem.....	2
1.4.Yöntem.....	3
1.5.Sınırlılıklar	4
2.LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	5
2.1.EĞİTİM VE PROGRAM	
2.1.1.Eğitim ve Öğretim.....	5
2.1.1.1.Eğitim ve Öğretim Programı.....	6
2.2.MÜZİK EĞİTİMİ VE PROGRAM	
2.2.1.Müzik Eğitimi ve Öğretimi.....	7
2.2.1.1. Müzik Öğretim Programları.....	8
2.2.1.1.1.Türkiye’de Değişim Sürecinde Resmi Müzik Öğretim Programları....	9

2.3.TÜRK MÜZİĞİ	
2.3.1.Türk Müziği Kavramı.....	11
2.3.2.Türk Müziği'nin Boyutları ve İçeriği.....	12
2.3.2.1. Türk Müziği'nin Yapısal Boyutları ve İçerikleri	14
2.3.2.2. Türk Müziği'nin Alt Boyutları ve İçerikleri.....	16
3.GEREÇ ve YÖNTEM	18
3.1. Çalışmanın Gereci Olarak MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı.....	18
3.2. Çalışmanın Yöntemi Olarak Doküman İnceleme.....	18
3.2.1.İncelenecek Doküman ve İçeriğinin İlkokul ve Ortaokul Kademeleri Bazında Tasnifi.....	20
3.2.1.1.MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayılarının Tasnifi.....	21
3.2.1.1.1.MEB 1.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	21
3.2.1.1.2.MEB 2.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	22
3.2.1.1.3.MEB 3.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	22
3.2.1.1.4.MEB 4.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	22
3.2.2.MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Sınıflar Bazında Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	23
3.2.2.1.MEB Sınıf 5. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	24
3.2.2.2.MEB Sınıf 6. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	24

3.2.2.3.MEB Sınıf 7. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	24
3.2.2.4.MEB Sınıf 8. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına ve Kazanım Sayılarına Göre Tasnifi.....	25
4. BULGULAR	26
4.1.MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği Konuları Açısından İncelenmesi :	26
4.1.1.MEB 1.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:	26
4.1.2.MEB 2.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi :	29
4.1.3.MEB 3.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi :	31
4.1.4.MEB 4.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi :	33
4.2.MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi :	35
4.3.MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programında Türk Müziği İçeriğinin Kullanılma Durumu:.....	38
4.3.1.MEB 5.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi.....	38
4.3.2.MEB 6.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi.....	41
4.3.3.MEB 7.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi.....	45
4.3.4.MEB 8.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi.....	50
4.4.MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi.....	54

5. SONUÇLAR.....	58
6.TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	61
7. KAYNAKLAR.....	63
8. ÖZGEÇMİŞ.....	65

KISALTMALAR

- a.g.e.** : Adı geçen eser
Bkz. : Bakınız
C. :Cilt
S. :Sayı
s. :Sayfa
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

ŞEKİLLER

Sayfa No.

Şekil.2.1. Türk Müziğinde Temel Yapısal Boyutlar.....	14
Şekil.2.2. Türk Müziğinde Alt Boyutlar.....	17
Şekil.2.3. Türk Müziğinin Sosyo-Kültürel Boyutları.....	18
Şekil.5.1. MEB Müzik Dersi İlkokul Öğretim Programında Türk Müziği İçerikli Kazanım Sayısının Genel Müzik Kazanım Sayısına Sınıflar Bazında Oranları.....	57
Şekil.5.2. MEB İlkokul 2018 Müzik Öğretim Programında Türk Müziği İçeriğinin Genel Müzik Bilgisi İçeriğine Oranı.....	58
Şekil.5.3. MEB Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Türk Müziği İçerikli Kazanım Sayıları ile Sınıflar Bazında Genel Kazanım Sayıları Karşılaştırma Tablosu.....	59
Şekil.5.4. MEB Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Türk Müziği İçeriğinin Genel Müzik Bilgisi İçeriğine Oranı.....	60

TABLolar

Sayfa No.

Tablo.3.1. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu.....	23
Tablo.3.2. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Ortaokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu.....	25
Tablo.4.1. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:	27
Tablo.4.2. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	27
Tablo.4.3. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	29
Tablo.4.4. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:	30
Tablo 4.5. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu.....	31
Tablo 4.6. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	32
Tablo.4.7. MEB 3. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi Dağılımı:33	
Tablo 4.8. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	33
Tablo.4.9. MEB 3. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	35
Tablo.4.10. MEB 4. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:.....	36
Tablo.4.11. MEB 4. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	36
Tablo.4. 12. MEB 4 Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	37
Tablo.4.13. İlkokul 1-4. sınıfta Türk Müziği Kavram Kullanım Dağılımı:.....	38
Tablo .4.14. MEB 5. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları :	39
Tablo .4.15. MEB. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	39

Tablo .4.15. MEB İlkokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği Açısından İncelenme Tablosu.....	40
Tablo .4.17. MEB 5. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	41
Tablo .4.18. MEB 6. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:	42
Tablo .4.19. MEB 6.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İçerikli Kazanım Sayıları ve Oranları Tablosu.....	43
Tablo .4.20. MEB 6. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	45
Tablo .4.21. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programında “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:	46
Tablo .4.22. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	47
Tablo .4.23. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	50
Tablo .4.24. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:	51
Tablo .4.25. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu:.....	52
Tablo.4.26. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı ve Oranları Tablosu.....	55
Tablo .4.27. Ortaokul 5-8.sınıfta Türk Müziği Kavram Kullanımı.....	55
Tablo .4.28. MEB Ortaokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği İfadesi Açısından İncelenme Tablosu.....	56

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Tuba EHLİZ ÇEÇEN

Ana sanat Dalı: Türk Musikisi

Programı: Türk Musikisi Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Güldeniz EKMEK

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans – 2019

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLKOKUL ve ORTAOKUL MÜZİK DERSİ
2018 ÖĞRETİM PROGRAMININ
TÜRK MÜZİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZET

Formal eğitim, niteliği ve yapısı gereği kimi kazanımlara ulaşma hedeflerinden yola çıkarak gerçekleştirilen eğitimidir. Bu hedeflerin neler olduğu, hangi periyotlarda, nasıl uygulanacağı, uygulanma sürecinde hangi yöntem ve tekniklerden faydalanılacağı gibi esaslar eğitim-öğretim programlarında belirtilir.

Eğitim-öğretim programları, uygulanacağı ülkenin ihtiyaçlarına yönelik olarak gerekli görüldüğü taktirde revize edilebilirler. Ülkemizde de eğitim programları; eğitimin genel çerçeve ve kazanımlarından sorumlu olan Milli Eğitim Bakanlığı

tarafından hazırlanmaktadır. 2006 yılından itibaren programlar sık aralıklarla güncelleştirilmekte olup; en son değişiklik 2018 yılında gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi devlet okullarında ilgili branş öğretmenleri tarafından kullanılması öngörülen ilkokul ve ortaokul müzik öğretim programları kullanılarak; çalışma en güncel program çerçevesinde sınırlandırılmıştır.

Çalışmanın yöntemi betimsel analiz olup; ilkokul ve ortaokul kademelerinde 4'er adet olmak üzere toplam 8 ayrı öğretim programı Türk Müziği konuları odaklı incelenmiştir. İçerikler; Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü gibi dört temel öğrenme alanı boyutları üzerinden değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemelerin sonucunda MEB İlkokul Müzik Dersi Öğretim Programında belirtilen tüm öğrenme alanlarındaki toplam 85 kazanımdan 14'ünün yani; programın % 16'sının Türk Müziği konularına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aynı kategoride MEB 2018 Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı için yapılan incelemede ise belirtilen tüm öğrenme alanlarındaki toplam 94 kazanımdan 34'ünün yani programın % 36'sının Türk Müziği konularına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın sonucunda elde edilen içerik verileri ve oranlar; ilköğretim kademesinde gerçekleştirilen genel müzik eğitiminde müzik öğretmenlerine önerilen Müzik Öğretim Programı içerisinde Türk Müziği içeriğinin oranını ve kapsamını ifade etmektedir. Türk Müziği odaklı olan bu verilerin alanyazına bir katkı olmakla birlikte; ülkemizin ilköğretim düzeyinde ihtiyaç duyduğu özgün içerikli müzik öğretim programı olup olmadığı konusunda ilgili konu kapsamında daha çok daha derin ve detaylı alan çalışmaları yapmak isteyen araştırmacılara bir zemin oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, MEB İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, Türk Müziği

GENERAL INFORMATION

Name and Surname: Tuba EHLİZ ÇEÇEN

Department: Traditional Turkish Music

Administration Department: Master of Turkish Music

Thesis Consultant: Assoc.Dr. Güldeniz EKMEN

Degree and Date: Master – June 2019

T.C.

THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION

PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL

CONTENT REVIEW

MUSIC LESSONS AT TURKISH MUSIC CURRICULUM 2018

ABSTRACT

Formal education, due to the nature of the qualification and who gains access to the target of education is carried out . Training goals , at what intervals, in the process of training, how to train which methods and techniques as essential , principles of education and training programs contain them.

Designed to give the change of behavior as they are requested from academic programs to the needs of the country, will apply if deemed necessary as they can be revised. In our country, training programs; the general framework of education and are prepared by the Ministry of National Education, which is responsible for the gains. Programs since 2006 is being updated at frequent intervals; the most recent changes took place in the year 2018.

This study delimit on the music books which Public Schools of Ministry of National Education Music teachers have used at 2018-2019 education and training academic year actual curriculum.

Method of this study is descriptive analysis Primary Schools have 4 and Secondary Schools have 4 stage , totaly 8 stages and each stage has different music books. A total of 8 curriculum have been reviewed in terms of Turkish Music Content ; Listening-Singing , Musical Perception and Information , Musical Creativity and Music Culture evaluated on four basic dimensions.

Primary schools music curriculum of Ministry of National Education all specified learning areas have 85 gains.This curriculum included Turkish music content on 14 gains, %16 .

Secondary schools music curriculum of Ministry of National Education all specified learning areas have 94 gains.This curriculum included Turkish music content on 34 gains, %36

As a result of this study contains Turkish music content ratio on general music curriculum which performed in training by music teachers. This study focus on Turkish music-oriented curriculum ; knowledge may be becoming at wide this field with spesific similar topics on curriculum.This approach can chance new researcher on spesific field studies

Key Words: Music Education , Ministry of National Education Primary and Secondary School 2018 Music Curriculum , Turkish Music

1.GİRİŞ

İnsanın, varoluşundan beri kendini hareket ve sesler ile ifade etme serüveninde evrilerek bugünkü çok yönlü ve çok katmanlı birikimine ulaşan müzik; insana gelişiminin her evresinde eşlik etmiş kadim bir sanat dalıdır. Ahmet Say'a göre (2005: 534) sesleri estetik yapı içerisinde bir araya getirme sanatı olarak da ifade edilen müzik sanatı, bireyin insani formasyonunu geliştirmek amacıyla genel eğitimin içerisinde kendine önemli bir yer bulan belli başlı disiplinlerdendir. Bu disiplin alanında farklı yaş gruplarındaki bireylere belirli müzikal davranışları kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi; hedef kitesinin ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirilmiş bir öğretim programı rehberliğinde uygulanır.

Ülkemizde Cumhuriyet dönemi ile birlikte başlayan örgün ve yaygın eğitim; ülkenin genel ihtiyaçları doğrultusunda vatandaşlarını yetiştirme stratejilerine göre farklı eğitim-öğretim programları kullanılarak sürdürülmektedir.

2000'li yıllarda evrensel düzlemde değişen paradigmlar eğitim alanında da önemli yaklaşım değişiklikleri geliştirilmesini beraberinde getirmiştir. Bu küresel değişimlere bağlı olarak 2006 yılında MEB tüm eğitim öğretim programlarını yapılandırmacı yaklaşım ile yeniden tasarlamıştır.

2006 yılından 2018 yılına kadar farklı periyotlarda söz konusu programların revizyonları yapılarak eğitim öğretim çalışanlarının ilgisi ve kullanımına sunulmuştur.

Müzik eğitiminde eğitmenin başlıca kılavuzu olan eğitim-öğretim programları da eğitim alanındaki yaklaşım değişimlerinden etkilenerek çeşitli değişikliklere uğramıştır.

Bu tez çalışmasında MEB'na bağlı okullarda kullanılmak üzere yazılmış en güncel müzik eğitim programı; Türk Müziği içeriği açısından incelenmiştir. Türk Müziği içeriği açısından yapılan inceleme ve değerlendirmenin ardından; ilköğretim düzeyinde Türk Müzik kültürünün daha kalıcı şekilde öğretilmesi için uygun görülen kimi öneriler; sonuç bölümünde paylaşılmıştır.

1.1.Problem Durumu:

MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programında Türk Müziği içerikleri nelerdir? Türk Müziği içeriklerinin programdaki genel kazanımların içerisindeki oranı nedir?

1.1.2 Alt Problemler:

- i. MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Kazanımlarının Öğrenme Alanlarındaki dağılım oranları nelerdir?
- ii. MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına göre Türk Müziği ile ilgili kazanımlarının dağılım oranı nedir?

1.2.Amaçlar:

Bu çalışmanın amacı MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programında yer alan Türk Müziği içeriklerini 1.sınıftan 8.sınıfa kadar ayrı ayrı ele alarak; programın içerisindeki genel müzik eğitimi kazanımlarının içerisindeki oranını ve kapsamlarını analiz etmektir.

1.3.Önem:

Bu çalışmanın önemi MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programında yer alan Türk Müziği içeriklerinin programın içerisindeki genel ağırlığı ve yoğunluğunu hem nicelik ve oransal olarak hem de konu ve öğrenme alanları kapsamında betimlenmesinin yapılmasını sağlamasıdır. Çalışmada elde edilen ve sunulan veriler güncel alanyazına bir katkı olacak ve bundan sonraki yıllarda MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programı hakkında çalışmak isteyebilecek araştırmacılara Türk Müziği eğitimi odaklı kimi veriler sunmuş olacaktır.

1.4.Yöntem:

Bu çalışmada nitel araştırmalarda bir veri toplama yöntemi olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Foster'ın belirttiği; (1) dokümanlara ulaşma, (2) orjinalliği kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) verileri analiz etme ve (5) veriyi kullanma aşamaları kullanılmıştır. (Foster, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2008: 193)

Dökümanlara ulaşmak için MEB Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sistemi'nin internet adresi üzerinden ilgili tüm eğitimci ve araştırmacılar ile paylaşılan İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı (1,2,3,4,5,6,7,8.Sınıflar)'na ulaşılmıştır. Dökümanların orijinalliğini kontrol etmek için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca aynı internet adresinde paylaşılan 19.01.2018 tarih, 5 sayılı Kurul Kararı incelenmiştir. (<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357> Erişim Tarihi: 12.03.2019)

Örnekleme yöntemi olarak ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi; ölçüt olarak ise “Türk Müziği” belirlenmiştir. Türk Müziği ifadesinin hangi konu başlıkları içerdiği; kodlamanın ve sayısallaştırmanın hangi çerçevede yapılacağıın içeriği 2.3.TÜRK MÜZİĞİ VE EĞİTİMİ Bölümü'nde detaylıca açıklanmıştır.

Verileri analiz etme sürecinde ise amaç MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programı içerisinde Türk Müziğini betimlemektir. Bunun için söz konusu öğretim programları tek başına birer veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Bailey'in dokümanı tek başına bir veri kaynağı olarak kullanacak araştırmacılara önerdiği dört analiz aşaması olan; analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırma aşamaları takip edilmiştir. (Bailey, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227)

Buna göre ilk aşamada analize konu olan veri; MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programıdır. Bu veriden örneklem seçme yöntemi olarak; amaçlı örnekleme yöntemleri arasında yer alan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Kategorileri geliştirme aşamasında MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programı incelenmiş ve Müzik Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme temelli bir yaklaşım ile kategorize edilmiş dört ayrı öğrenme alanı; üzerinde çalışılacak temel kategoriler olarak kabul edilmiştir. Bu kategoriler: Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü (MEB 2018:10) olarak programda ifade edilen şekli ile ele alınmıştır.

Bir sonraki aşama olan analiz birimini saptama aşamasında ise; analiz birimi olarak “tema” seçilmiştir.

Bu çalışmada “Türk Müziği” ifadesi aşağıda belirtilen konu/tema/nüveleri kapsamaktadır:

- Türk Müziği Ses Sistemleri
- Türk Müziği Ayak/Makamları
- Türk Müziği Usulleri
- Türk Müziği Çalgıları
- Türk Müziği Türleri ve Biçimleri
- Türk Müziği Dönemleri-Sanatçıları ve Dağarcığı

Veriyi kullanma aşamalarının ilkinde MEB 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programı incelenerek sınıflar bazında tasnif yapılmış ve yalnızca öğrenme alanları ve kazanım sayıları ifade eden Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu oluşturulmuştur. Bkz. Tablo . 1.

İkinci aşama olarak da aynı çalışma ortaokul kademesi için yapılarak Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Ortaokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu oluşturulmuştur. Bkz. Tablo . 2.

1.5.Sınırlılıklar:

Bu çalışma MEB Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sistemi tarafından sistemin internet sitesinde paylaşılan İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1 - 8.Sınıf 2018 Öğretim Programı ile sınırlandırılmıştır.

(<http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> , Erişim Tarihi: 12.03.2019)

2.LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

2.1.EĞİTİM VE PROGRAM

2.1.1.Eğitim ve Öğretim

Eğitim tüm bireylerin hayatında doğumundan itibaren var olan ve yaşamı boyu süren bir kavramdır. Tüm bireyleri ve tüm yaşantı süreçlerini kapsayan bir kavram olmasından dolayı eğitimi; son derece kapsamlı şekilde ifade etmek gerekmektedir.

Bu konut a Erden (2007)'in ifadesi bu ihtiyacı karşılamaktadır:

Eğitim çok farklı ortamlarda, ailede, akran grupları arasında, iletişim araçları yoluyla, okul ortamlarında öğretmenlerle ve diğerleriyle iletişim kurarak gerçekleşebilir. Bu ortamlarda geçirdiğimiz iletişim ve etkileşimler yoluyla davranışlarımızda değişiklikler meydana gelebilir ve eğitilebiliriz. Farklı çevrelerde gerçekleşen eğitim bazı özellikleri yönünden formal ve informal olarak iki biçimde gerçekleşebilir.

Bu açıklamadan yola çıkarak formal ve informal eğitimi ayrı ayrı açıklamak ve aralarındaki farkı belirtmek gerekirse;

Formal eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk, 1982: 13)

Bireylerde davranış değişikliği rastgele, gelişigüzel kültürlenme yoluyla da meydana gelebilir. Bu şekilde gerçekleşen eğitim informal eğitim olarak adlandırılabilir.(Görgen,2012: 5)

Formal eğitim ile informal eğitimi kesin sınırlarla ayırmak mümkün değildir. Bireye sunulan eğitim tesadüfilikten planlılığa doğru geliştikçe formalleşir. (Erden,2007: 15)

Formal ve informal eğitim arasındaki farklardan bir tanesi de informal eğitim yalnızca öğrenmeyi kapsarken; formal eğitim öğretme ve öğrenmeyi kapsar. Bu durumda öğrenme ve öğretme/öğretim kavramlarını da kısaca açıklamak gerekmektedir:

Genel olarak öğrenme, insanın içinde bulunduğu ortamda yaşamını sürdürebilmesi ve yaşamından doyum alabilmesi için gerekli olan bilgilerin, deneyimlerin, görgülerin, becerilerin ve eylemlerin kazanılması süreci olarak tanımlanabilir. (Selçuk,1999: 175)

Öğretme etkinliklerinin okullarda planlı, kontrollü ve örgütlenmiş faaliyetler olarak yapılmasına öğretim denir. (Erden,2007: 19)

2.1.1.1.Eğitim ve Öğretim Programı

Formal eğitimde; öğretim süreçleri bir program dahilinde tasarlandığı, uygulandığı ve takip edildiği takdirde amacına ulaşabilir. Bundan dolayı hangi alanda olursa olsun verilmesi tasarlanan eğitimler ile ilgili hazırlanmış eğitim öğretim programları olmalıdır.

Eğitim programı “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği” olarak tanımlanabilir. (Demirel, 2013: 4)

Eğitim programı ve öğretim programı kavramları birlikte çok sık ifade edildiğinden dolayı; zaman zaman karıştırılmakta; bu da çeşitli anlam karmaşalarının doğmasına sebep olmaktadır. Oysa bu kavramlar birbirinden farklı anlamlar ifade etmektedir. Küçükahmet’in (2005: 9) ifade ettiği gibi:

En geniş anlamda eğitim programı, bir eğitim kurumunda çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağlanan milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Daha açık bir ifade ile eğitim programı, öğretim-öğrenme süreçlerini kapsayan öğretim programı ve öğretim programı dışındaki faaliyetlerin programlarının tümüdür.

Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan kesim öğretim programıdır. Öğretim programı, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına yönelik programdır. Öğretim-öğrenme süreçleriyle ilgili tüm faaliyetleri kapsar. Bir diğer yönüyle öğretim programı ders programlarının bütünüdür.

2.2.MÜZİK EĞİTİMİ VE PROGRAM

2.2.1.Müzik Eğitimi ve Öğretimi:

Müzik, seslerin ahenkli biçimde tasarlanması ile oluşturulan fonetik bir sanattır. İnsanların tarih boyunca kendini ifade etme yollarından biri olarak kendini sürekli üretmiş olan müzik; insanlığın kültürel birikiminin tüm derinliğini ve çeşitliliğini bünyesinde barındıran önemli kültür ve sanat dallarından biridir.

Bu konuyu daha geniş bir çerçeveden ifade eden Uçan (2005)'a göre:

İnsanın biyopsişik, toplumsal ve kültürel varlığı yaklaşık iki milyon yıl öncesinden bu yana kesintisiz süregelen bir olgudur. Bu bağlamda müzik kültürünün evrimi de yaklaşık iki milyon yıl öncesinden bu yana devam eden bir süreçtir.

Uzun yılların birikimiyle şekillenen kültürel bir unsur olan müzik; aynı zamanda insan zekâsının da bir türüdür.

Bu konuyu Demirel (2013) şöyle açıklamaktadır:

Çoklu zekâ kuramını, Harvard Üniversitesi öğretim üyelerinden psikolog Howard Gardner ortaya atmıştır. Gardner (1983) , “Zihin Çerçevesi” (Frames of Mind) adlı kitabında insanın çoklu zekâyâ sahip olduğunu öne sürmüştü ve çoklu öğrenme ortamlarında bireylerin problem çözme becerisinin ve üretkenliğinin daha fazla olabileceğini belirtmiştir.(...)Gardner tarafından önerilen 8 zekâ gücü şunlardır: 1-Sözel/Dilbilimsel Zekâ 2-Mantıksal/Matematiksel Zekâ 3-Görsel/Uzamsal Zekâ 4-Müzikal/Ritmik Zekâ 5-Bedensel/Duyut evinimsel Zekâ 6-Sosyal/Bireylerarası Zekâ 7-Özedönük/Bireysel Zekâ 8-Doğa Zekâsı

Hem bir kültürel unsur, hem bir sanat dalı hem de Gardner'ın çoklu zekâ kuramında bir zekâ türü olarak kategorize edilen müziğin; eğitimde yer alması ise müzik eğitimi çalışmalarının kapsamına girmektedir.

Müzik eğitimi; çocukluk döneminden başlayarak bireylere belirli müzikal davranışlar kazandırarak söz konusu davranış ve becerileri geliştirme sürecidir. (Say,2005: 536)

Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin/çocuğun/öğrencinin kendi müzikal yaşantısı temel alınır. Bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. (Uçan, 1994: 55)

Müzik eğitimi kendine özgü bir bütün olmakla birlikte, esas olarak genel (herkes),özengen(amatör) ve mesleki(profesyonel) olmak üzere üç ana kitleye ve amaca yönelik olarak tasarlanır ve uygulanır.(Uçan 1997: 38)

Yukarıdaki alıntılarda da bahsedilen; müzik eğitimi kapsamındaki amaçları planlı ve yöntemli bir şekilde uygulamak için en temel unsur müzik öğretim planlarıdır.

2.2.1.1. Müzik Öğretim Programları:

Müzik öğretimi öğrenciyi kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek davranışında müzik ile ilgili istendik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma sürecidir. (Uçan, 1997: 62) Bu süreci yürütecek olan eğitmenin referans kaynağı ve kılavuzu rolünü yerine getiren araç ise müzik disiplinindeki farklı öğrenme alanlarını kapsayan öğretim planlarıdır.

Öğretim programlarının çeşitli hedefleri; bu hedefler doğrultusunda belirlenmiş kazanımları, öğretme ve öğrenme süreçleri ve sonucunda öğrenme durumlarının ne kadar gerçekleştiğini ölçen ölçme değerlendirme süreç ve araçları vardır.

Müzik öğretim programları da hem kuramsal, hem performatif boyutları ile öğrencide müzikal kavrayış, farkındalık ya da davranış değişikliği içeren kazanımların gerçekleşebilmesi amacıyla hazırlanır, uygulanır ve sınanır. Uçan'ın da belirttiği gibi (1994:62) bir müzik öğretim programı yukarıda belirtilen tüm parametreleri kapsamakla birlikte son olarak da programın sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek ve öğretim programı hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemleri yani değerlendirmeyi de kapsar.

2.2.1.1.1. Türkiye’de Değişim Sürecinde Resmi Müzik Öğretim Programları:

Zaman içinde çok çeşitli sebeplerle gerçekleşen sosyo-politik gelişmeler ülkelerin resmi öğretim politikalarını etkileyerek ; özgün stratejik hedef ve ihtiyaçların oluşmasına sebep olmuştur. Bununla birlikte eğitimde program geliştirme çalışmaları bu özgün stratejik hedef ve ihtiyaçlarının yanı sıra; ülkelerin devraldığı, geçmişten gelen bilimsel-kültürel miras ile de ilişkilidir.

Kültürel mirasın eğitimde kullanılmasına yönelik bakış açısının ve ihtiyaç analizi verilerinin işaret ettiği yönler ise öğretim programlarının kimliğini, dokusunu ve doğrultusunu oluşturmaktadır. Bu anlamda sanat eğitiminin her dalının öğretim programı; kültür inşası konusunda önem arz etmekle birlikte ; özellikle göçer yaşam kültürünün geliştirdiği sözlü-işitsel kültürel hazine birikiminin formal eğitimde temsili , bu kültürel birikimin yeni nesillere aktarılması konusunda önemli ve formal eğitim kapsamında tek araçtır.

Ülkemizde de Osmanlı Devleti’nden Türkiye Cumhuriyeti’ne geçiş sürecinde eğitim ve kültür alanında hem formal hem de informal birikimlerle devralınan bir miras vardır. Bu miras Cumhuriyet Döneminin özgün bakış açısı ve dönemin ihtiyaçları olarak kavranan hedefler bağlamında müzik eğitiminde de kendini göstermektedir. Aksu (2018: 13) bu konuyu şöyle açıklamaktadır:

Türkiye’de müzik eğitime verilen önem ve müzik eğitimi geliştirme çalışmaları, “Cumhuriyet Dönemi Kültürel Kalkınma Hamlesi” ile ağırlık kazanmakla beraber bu alandaki girişimler Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerine ve özellikle de 1839 Tanzimat Fermanı ile başlayan yenileşme hareketlerine dayanmaktadır.

Tanzimat Dönemi ile hızla gelişen yenilik hareketleri ve toplumsal arayışlar Meşrutiyet Dönemi ile birlikte eğitimin bir bilim dalı olarak kabul edilmesi, İstanbul dışında yeni okullar açılması, geleneksel eğitim anlayışı tamamen terk edilmemekle birlikte eğitim yöntem-teknik ve programlarında batılı etkisinde denilebilecek önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. Özellikle kültürel anlamda öne çıkan Fransız kültürü etkisi; Cumhuriyet Dönemi kültür-sanat ve müzik eğitimi politikalarında da kendini göstermiştir.[Şanal : 2003, Çelenk : 2008, Okay : 1998 Aktaran :Aksu (2018 : 13-14)]

Ülkemizde cumhuriyetin kuruluşundan 2018 yılına kadar geçen yıllar boyunca örgün temel müzik eğitimi ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde MEB'na bağlı resmi ve özel okullarda gerçekleştirilmektedir. Bu eğitimlere rehberlik etmesi amacıyla çok çeşitli ilköğretim müzik dersi öğretim programları MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından alınan kararlar doğrultusunda geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

Müzik öğretim programları tarihsel süreç içerisinde ilköğretim ve ortaokul ayrı olduğu gibi daha sonra birleşik programlara dönüşmüş ve 2018 yılında ise bu konuda son bir değişikliğe daha uğramıştır.

Bu konuyu Aksu (2018) çalışmasında şöyle açıklamıştır:

İlkokul Müzik Öğretim Programları; 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1994, 2006 ve 2017 yıllarında, ortaokul müzik öğretim programları; 1927, 1930, 1931, 1938, 1949, 1971, 1986, 1994, 2006 ve 2017 yıllarında oluşturulmuştur. Bunlardan 1994, 2006 öğretim programları "İlköğretim Müzik Öğretim Programı" olarak bütünleştirilmiş şekilde; 2017 Müzik Öğretim Programı ise İlkokul ve Ortaokul ayrımında fakat tek bir program metninde sunulmuştur.

Öğretim programlarının değişme gerekçesi; değiştirilecek içeriğin belirlenmesi vb. konular MEB Talim ve Terbiye Kurulunca gerçekleştirilmektedir. Tarihsel süreç içerisinde Talim ve Terbiye Kurullarının Müzik Öğretim Programları konusunda aldıkları kararlar ve değiştirdikleri içerikleri ulaşılabilir kaynaklardan takip ederek nasıl bir değişim sıklığında, hangi eğitim ihtiyacı yönünde, nasıl kararlar ile değiştirdiklerini öğrenmek mümkün olabilmektedir. Örneğin; 1990-2011 yılları Aralığında 20 yılda alınan 5959 karardan 310 tanesinin müzik öğretim programı içeriğine dair olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. (Çelenk, 2012: 27)

2.3.TÜRK MÜZİĞİ

2.3.1.Türk Müziği Kavramı:

Türk Müziği kavramını; Türklerin hem işitsel hem kinestetik hem de analitik zekâ, yetenek ve kabiliyetleri ile hem kendi cemiyetleri içerisinde hem de yüzyıllar boyunca geniş bir coğrafyada temas ettiği değişik halklarla karşılıklı etkileşimler ile oluşturduğu; kendine özgü musiki birikimi olarak tanımlayabiliriz.

Türk Müziği konusunda önemli eleştirel yazıları ve çok sayıda eserleri bulunan Yalçın Tura Gazi Üniversitesi Milli Kültür ve Gençlik Sempozyumunda 1985 tarihinde sunmuş olduğu Türk Müziği Nasıl Zenginleştirilebilir? Başlıklı metninde Türk Müziği kavramını şöyle ifade etmektedir:

“Türk Müziği ” deyimi, pek çoğumuz için, Farabi’den günümüze dek uzanan zaman çizgisi içerisinde, Türklerin hakim olduğu memleketlerde, belli bir ses sitemine bağlı kalınarak meydana getirilmiş ve kendine mahsus üsluba sahip bulunan musikiyi ifade eder. Tura (1988: 31)

Çinuçen Tanrıkorur (1998: 108) başlığında musikiyi bir seviye aynası olarak nitelediği yazısında Türk Müziği’ni; Türklerin tarihleri boyunca tezhib, ebru, nakış, halı, oyma, hat gibi sanatların yanı sıra ses ile ortaya koyduğu; övünülecek güzelliklerden biri olarak betimlemiştir.

Bununla birlikte hem bu araştırma çalışmasının incelediği doküman olan MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı’nda; hem de bu araştırma metninin kendisinde müzik, Türk Müziği ve Türk Müziği kavramları birlikte kullanılmaktadır. Bu konu hakkında Tanrıkorur ’un “Müzik mi, Musiki mi?” başlıklı yazısında paylaştığı görüşleri; alanda yaşanması muhtemel ifade karmaşasının önüne geçebilecek detaylı bir izahat içermektedir.

İnsanla yaşıt olan nağme sanatının adı Yunancadan alınmıştır ve dünyanın hemen bütün dillerinde aynı asıldan çıktığı belli olan benzer şekillerde kullanılabilir. Yunancada, o dilin alfabesine göre m-o-u-s-a harfleriyle yazılan ve musa diye okunan 'peri' anlamında bir kelime vardır. Yunancanın kurallarına göre, bir kelimenin sonuna gelen *-ike* veya *-ika* takısı, o kelimeye *konusulan dil* anlamını kazandırır: elenika (Yunanca) , turkika (Türkçe) , italika (İtalyanca) örneklerinde olduğu gibi. Musa'ya eklenen *-ike* takısı, peri kelimesine de 'perilerin konuştuğu dil' anlamını verir. (Yunancası ta musike.)

(...) '*ta musike*' Romahlara (yani Latinceye) *musica* şeklinde geçmiş, Latince'den türemiş olan dillerde Anglosakson ve slav dillerinden başka Arapça ve Farsça da, kelimeyi hep bu ikinci asıldan alıp kendi telaffuzlarına uydurmuşlardır: Arapça (el – musiki)

(...) İslam'dan önce (yani Arapçayla temasa gelmeden) hem müzik hem makam anlamında kök ya da küğ okunabilen kelimesini kullanan Türkler, X. Yüzyıldan itibaren Arapçadan aldıkları musiki kelimesini kullanmaya başladılar. (...) İtalyanca *musicadan* gelen *mızıka* kelimesi; 2. Mahmut tarafından Mızıka-i Hümayun'la dile sokuldu; sonra da Fransızın *musique*'i Türkçe olarak okunuşu 'müzik' olarak alındı. (Tanrıkorur; 2004: 11-12)

Tanrıkorur 'un Türkiye'de o tarihlerde süregelen "Müzik mi, Musiki mi?" tartışmasındaki görüşü ise sanatın sosyo-kültürel değişimler bağlamında izahına dayanan demokrat bir nitelik taşımaktadır. Tanrıkorur; aynı sanat için çift isim kullanılmasının tarihi gelişim içinde sebeplerini kavrayarak ve kimi zaman kelimelerin kullanım kolaylığı kimi zaman ise musiki ifadesinin u, ı, i ve k harflerinin Arapça tecvidiyle okunmasının inceliği ve ağırlığını da göz önünde bulundurarak; cümlelerin akışı ve kelimelerin gerektirdiği iç musiki bakımından hem müziğin hem de musikinin aynı metinde kullanılmasını; rahat bir kardeşlik atmosferi içerisinde, dilimizin yaşadığı kültür değişimi serüveninin bir nişanesi olarak kabul edilebilir bulmaktadır. (a.g.e: 12-13)

2.3.2. Türk Müziği'nin Boyutları ve İçeriği:

Müzik; farklı frekanslarda tınlayan seslerin birbirlerine olan uzaklıklarının, çeşitli seyir halleri ile oluşturdukları motif, cümle ve bölümlerin anlamlı ve estetik bir halde bir araya gelmesiyle oluşan fonetik bir kompozisyonudur.

Bu bağlamda bir müzik türünün karakterini ayırt edebilmek için söz konusu müzik türünün öncelikle yapısal boyutlarını incelemek gerekmektedir.

Bu boyutlar kısaca şöyle ifade edilebilir:

1-Ses Sistemleri Boyutu

2-Ritmik Boyutu

3-Biçim Boyutu

Türk Müziği de bu temel yapısal boyutlar açısından izah edilebilir. Bu konu hakkında Yalçın Tura (Tura 1988: 30) Türk Müziği'ni kendine mahsus bir ses sistemine, seslendiriliş tarzına, ritmik hususiyetlere, formlara sahip, tek çizgili bir musiki olarak tanımlarken Türk Müziği'nin yapısal boyutlarını da aslında bize izah etmektedir.

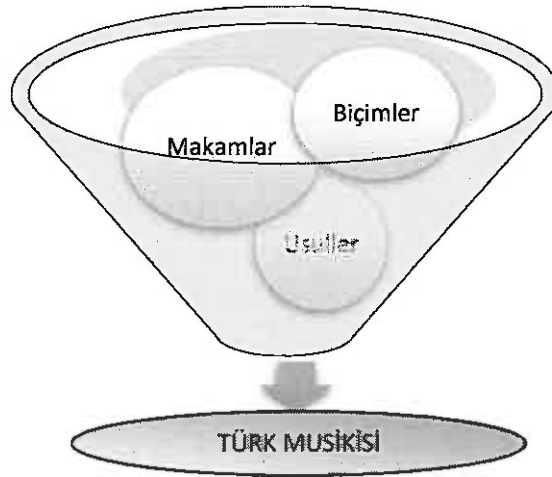
Tura ayrıca Türk Müziği nazariyatı öğretimi konusunda karşılaşılan bazı meselelerin tartışmasını yaparken temel esasları; ses sistemi, nota yazısı, makam tarifleri ve usüller üzerinden tasnif ederek yine Türk Müziği'nin boyutları üzerinden fikirlerini paylaşmıştır. (a.g.e. 57-60)

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak ve genel olarak müziğin temel yapısal boyutları göz önünde bulundurularak Türk Müziği incelendiğinde;

1- Ses sistemleri boyutunda makamsal bir yapıya sahip olduğu;

2- Ritmik boyutta basit ve bileşik usülleri kullandığı;

3- Biçim boyutunda ise hem sözlü hem sözsüz eserler için çeşitli formlar kullandığı ifade edilebilir. Bkz. Şekil.2. 1.

Şekil 2. 1. Türk Müziği'nde Temel Yapısal Boyutlar

2.3.2.1. Türk Müziği'nin Yapısal Boyutları ve İçeriği:

Türk Müziğinde şimdiye değin çok sayıda nazariyatçı ve sanatçının çeşitli şekillerde izah ederek Türk Müziği Nazariyatına mal ettiği üç temel ses sistemi vardır. Bunlar;

- Safiyyüddin Abdülmümin Urmevi tarafından sistematize edilmiş 17 Perdeli Ses Sistemi
- Hüseyin Saadettin Arel, Suphi Ezgi ve Murat Uzdilek tarafından sistematize edilmiş 24 Perdeli Ses Sistemi
- Abdülkadir Töre ve Ekrem Karadeniz tarafından sistematize edilmiş 41 Perdeli Ses Sistemi'dir.

Bu ses sistemlerinin ihtiva ettiği perdeleri esas alan akort sistemleri ve bunlara göre gelişen aralıklar, değiştirici işaretler, çeşitli dörtlü ve beşliler de Türk Müziği'nin yapısının temel nüvelerini oluşturmaktadır.

Makamlar ise; karakterleri birbirinden farklı ses alanlarıdır. Bu ses alanlarını oluşturan en temel yapı taşı olan perdelerin birbirine uzaklığı ve seyri; perdelerin çeşnileri ve geçkilerine göre makamlar çeşitlenmektedir. Makamların tasnifini en temel hali ile Basit Makamlar ve Birleşik Makamlar olarak yapan Gülçin Yahya Kaçar (2009: 63-285) basit makamlar kategorisinde 13 adet; birleşik makam kategorisinde de 50 adet makam belirtmiştir.

Buna göre basit makamlar: Çargâh Makamı, Buselik Makamı, Kürdi Makamı, Rast Makamı, Uşşak Makamı, Hüseyini Makamı, Hicaz Makamı, Hümayun Makamı, Uzzal Makamı, Zirgüleli Hicaz Makamı, Neva Makamı, Karcığâr Makamı, Basit Suzinak Makamıdır. (a.g.e. : 63 – 103)

Birleşik Makamlar; Acem Makamı, Acemaşiran Makamı, Acemkürdi Makamı, Arazbar Makamı, Arazbarbuselik Makamı, Bayati Makamı, Bayatiaraban Makamı, Bestenigâr Makamı, Dilkeşhaveran Makamı, Dügâh Makamı, Eviç Makamı, Evcara Makamı, Ferahfeza Makamı, Ferahnak Makamı, Gerdaniye Makamı, Gülizar Makamı, Hicazkâr Makamı, Hisar Makamı, Hisarbuselik Makamı, Hüzzam Makamı,

Irak Makamı, İsfahan Makamı, Kürdilihicazkâr Makamı, Mahur Makamı, Muhayyer Makamı, Muhayyerkürdî Makamı, Mühayyersünbüle Makamı, Müstear Makamı, Neveser Makamı, Nihavent Makamı, Nikriz Makamı, Nişabur Makamı, Nişaburek Makamı, Pençgâh Makamı, Pesendide Makamı, Saba Makamı, Saba zemzeme Makamı, Sazkâr Makamı, Segâh Makamı, Sultan-ı Yegâh Makamı, Suzidil Makamı, Suzidilara Makamı, Şedaraban Makamı, Şehnaz Makamı, Şevkefza Makamı, Tahir Makamı, Tahirbuselik Makamı, Yegâh Makamı, Zail Makamı, Zirgüleli Suzinak Makamıdır.(a.g.e. : 107 – 285)

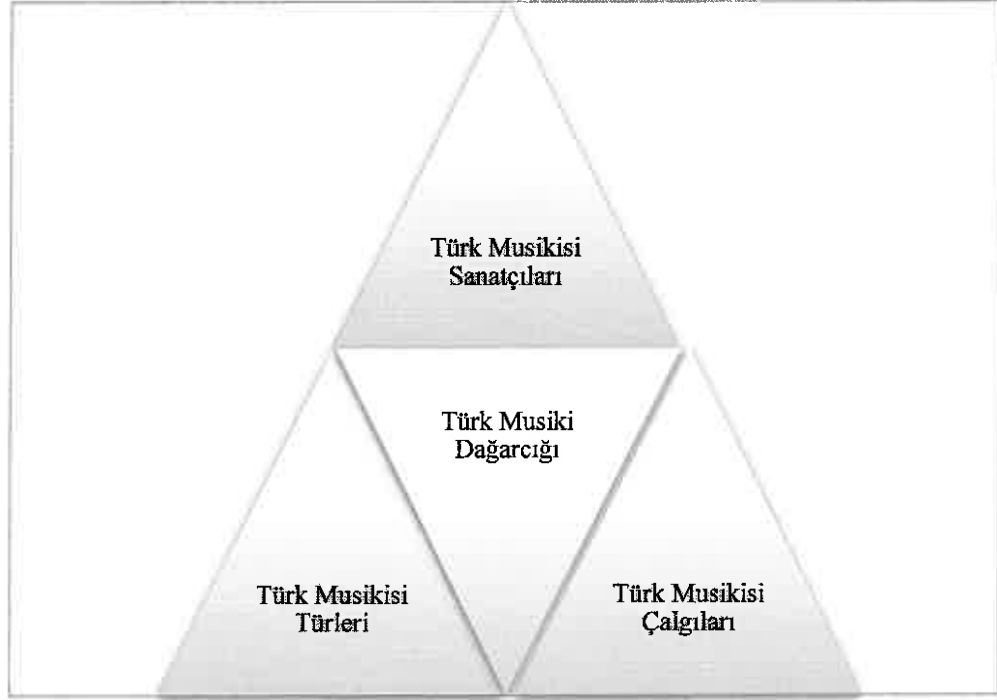
Türk Müziği'nin temel boyutlarından biri de usüllerdir. Usuller de tıpkı makamlar gibi iki kategoride izah edilir. Bunlar; Nim Sofyan, Semai, Sofyan, Türk Aksağı, Yürük Semai, Devr-i Hindi, Devr-i Turan, Düyek, Müsemmen, Aksak, Evfer, Raks Aksağı, Oynak, Aksak Semai, Lenk Fahte, Çeng-i Harbi, Tek Vuruş, Frenkçin, Nim Çember, İkiz Aksak, Nim Evsat, Şarkı Devr-i Revan-ı, Bektaş-ı Devr-i Revan-ı, Ayin Devr-i Revanı ve Raksan Usulünden oluşan Basit Usüllerdir. (a.g.e: 24 – 49)

Türk Müziği'nin bir diğer temel boyutu da biçimlerdir. Biçimler öncelikle saz eseri biçimleri ve söz eseri biçimleri olarak ikiye ayrılır. Peşrev, Medhal, Saz semaisi, Oyun Havası, Sirto, Longa, Mandıra, Zeybek, Çiftetelli, Aranağme ve Taksim olmak üzere on bir çeşit saz eseri biçimi vardır. Söz eseri biçimleri ise saz eseri biçimlerinden çok daha fazla sayıdır. Söz eseri biçimleri içerik ve işlevsel açıdan değerlendirildiğinde dini ve dindışı formlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dini Musiki Formları da kendi içinde Büyük ve Küçük Formlar olarak ayrılmıştır.

Buna göre; Dini Musiki'de Miraciye, Mevlevi Ayini, Mevlid_i Şerif, Naat, Kaside, Durak, Münacat, Mersiye büyük formları oluştururken; Ezan, Salat, Tekbir, İlahi, Tevşih, Teşbih ve Nefes ise küçük formlar olarak ifade edilmiştir. (a.g.e. : 319 -326)

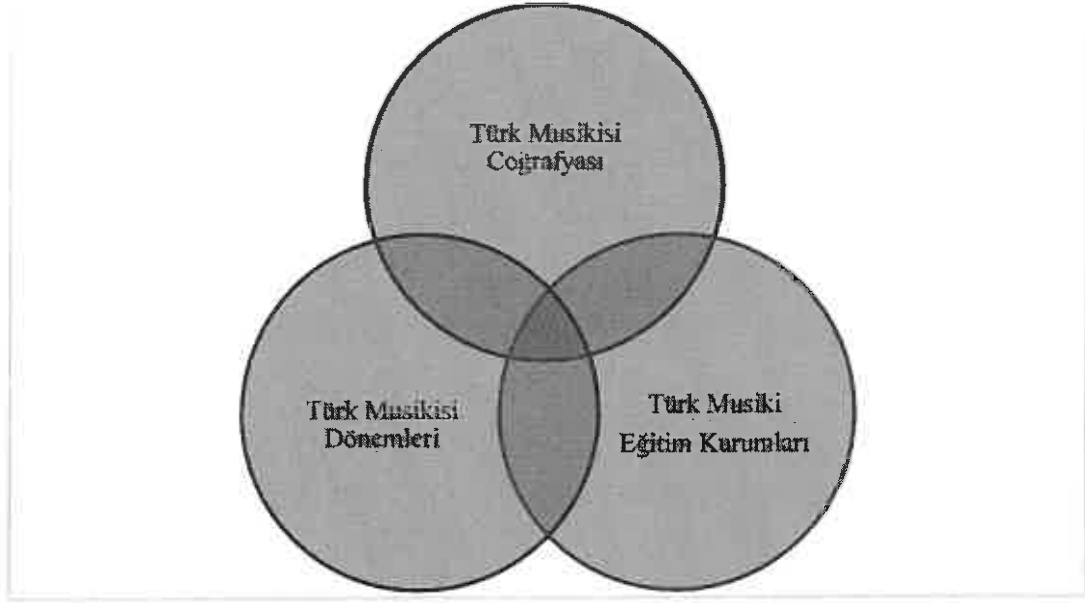
Dindışı sözlü biçimler de büyük ve küçük formlar olarak ikiye ayrılmakta; Kar, Beste, Ağır Semai, Yürük Semai büyük formları oluştururken, şarkı, türkü, gazel, divan, köçekçe ve tavşanca da küçük formları oluşturmuştur. (a.g.e. : 307 – 319)

2.3.2.2. Türk Müziğinde Alt Boyutları ve İçerikleri: Türk Müziği 'nin özgün yapısını oluşturan temel boyutların ekseninde gelişen alt boyutlar Türk Müziği Çalgıları, Türk Müziği Türleri, Türk Müziği Dağarcığı ve Türk Müziği Sanatçıları olarak ifade edilebilir. Bkz. Şekil. 2.2.

Şekil. 2. 2. Türk Müziği'nde Alt Boyutlar

Türk Müziği'nde bulunan temel ve alt boyutlarının yüzyıllar içinde değişip gelişmesini sağlayan çok çeşitli sebepler ; bu sebepler bağlamında da olgunlaşan ve kültürel ve tarihi birikimi oluşturan sonuçlar vardır. Coğrafyanın insan edimleri ve dolayısıyla kültürel birikim ve etkilenmeler üzerindeki etkileri , tarihsel süreç içinde yaşanan dönemsel doku farklılıkları ve eğitim-öğretim süreçlerindeki kurumsallaşma birikimi çeşitli boyutlar oluşturarak Türk Müziğini besleyen arka plan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu arka planı ; Türk Müziği'nin Sosyo-Kültürel Boyutları olarak ifade etmek konuyu daha anlaşılır kılmaktadır. Bkz.Şekil.2.3.

Şekil. 2.3. Türk Müziğinin Sosyo-Kültürel Boyutları

Türk Müziğinin temel yapısal boyutları ve içerikleri birçok Türk Müziği nazariyatçısı tarafından kitaplaştırılmış ve Türk Müziği eğitimi verilen kurumlarda temel referans kaynaklar olarak günümüze kadar uzun yıllar boyunca öğrenci yetiştirmede kullanılmış ve kullanılmaktadır. Aynı şekilde Türk Müziğinin alt boyutlarının yanı sıra sosyo-kültürel boyutları ve içerikleri de çeşitli müzik ve kültür tarihi kitaplarında ele alınmıştır.

Bu çalışmanın Türk Müziği içeriği açısından kavramsal arkaplanını bu temel ve alt boyutlar oluşturmaktadır.

3.GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Gereci Olarak MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı:

Bu çalışmanın gereci MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'dır. Programda adı geçen İlkokul kademesi 1. , 2. , 3. ve 4. Sınıfları; Ortaokul kademesi ise 5. , 6. , 7. ve 8.sınıfları kapsamaktadır.

MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı; MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca 19.01.2018 tarih, 5 sayılı Kurul Kararı ile MEB Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sisteminin dijital adresi olan adresinden üzerinden ilgili tüm eğitimci ve araştırmacılar ile paylaşılmıştır. (<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357> Erişim Tarihi: 12.03.2019)

Söz konusu öğretim program incelendiğinde programın öğrenme temelli bir yaklaşım ile kategorize edilmiş dört ayrı öğrenme alanı tarif ettiği anlaşılmaktadır.

Bu kategoriler programda; Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü olarak ele ifade edilmiş olup tüm ilkokul ve ortaokul sınıfları için aynı öğrenme alanları mevcuttur. (MEB 2018:10)

İlkokul ve ortaokul müzik dersi öğretim programlarının hem ayrı ayrı öğrenme alanlarında hem de sınıf bazında toplam kazanım sayıları; kazanımın kazandırılması için öğretmenlere önerilen süre ve önerilen sürelerin oranları birer tablo halinde halinde program içeriğinde yer almaktadır. (MEB 2018; 12-13)

3.2. Çalışmanın Yöntemi Olarak Doküman İnceleme:

Doküman İnceleme ya da doküman analizi, araştırması hedeflenen doküman ya da dokümanların (metin, kitap, görsel ya da işitsel doküman çeşitleri vb.) belirlenmiş temalar/kategoriler bazında tasnifi, incelenmesi ve verilerden yola çıkarak içeriksel

ya da betimsel analizlerinin yapılması şeklinde gerçekleşen bir nitel araştırma yöntemidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217-219)

Nitel araştırmalarda verilerin analiz yöntemleri konusunda farklı yaklaşımlar ve kavramsallaştırmalar bulunmaktadır. Ancak bu yaklaşımların tüm farklılıklarına rağmen ortak yanları verilerin betimlenmesi ve sonuçların ortaya çıkmasında araştırmacının yorumları ile temaların anlamlı bir şekilde özgün bir sonuca varabilmesinin önemidir. Bu anlamda yapılan veri analiz süreçlerini daha rahat anlaşılır halde ifade etmek gerekirse başlıca iki tür veri analizi türü tarif etmek mümkündür. Bunlar betimsel analiz ve içerik analizidir. Betimsel analiz; araştırmanın daha çok kavramsal yapısının açık biçimde belirgin olduğu araştırmalarda kullanılırken, içerik analizi verilerden yola çıkarak yeni kavramsallaştırmalar oluşturmayı amaçlamaktadır. (a.g.e. , 2013 : 255)

Bu bağlamda bu çalışmanın problem ve alt problem cümlelerinin doğrultusunda tercih edilen veri analiz etme yöntemi betimsel analizdir. Zira Türk Müziği konuları, kapsamı ve özgün kavramları açık bir şekilde bilinmektedir. Bu çalışmada amaç var olan konuların ve kavram kullanımlarının genel program içindeki yerini betimleyerek, programın bir tema özelinde niteliksel analizi yapmaktır.

Bir araştırmada verilerin toplanmasının ardından bu verilerin araştırma probleminin çözümüne katkıları sunması gerekir. Verilerin kuramsal ve/veya pratik yönden çözümler getirebilmesinin ardından; araştırmacı tarafından işlenerek üzerinde yorumlar yapılabilecek ve nihai değerlendirmeye gidilebilecek nitelikte bir süreç ile özgün bir araştırma oluşmaktadır. (Karasar,2013: 197)

Verilerin çözümlenmesi için araştırmanın kendi yapısına uygun bir istatistiksel model belirlenmelidir. İki tür istatistiksel çözümleme modeli vardır. Bunlar doğrudan çözümlemeler ve kestirisel çözümlemelerdir. Doğrudan çözümleme; doğrudan ve yalnızca gözlenenlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çözümlemedir. Tek değişkenli ve çok değişkenli (ilişkisel) çözümleme olarak iki tür doğrudan çözümleme türü vardır. Yığın halindeki verilerin özetlenmesi için tek tek belirlemiş değişkenler açısından yapılan çözümlemeye tek değişkenli çözümlemeler denir. Açıklayıcı ve ayrıntıları saptayıcı türden araştırmalar için tek değişkenli çözümleme çalışmaları uygun nitelik göstermektedir. Bu çalışmalarda frekans dağılımı, toplam, oran, yüzde,

ortalama, mod, medyan, ranj gibi çeşitli hesaplamalar yapılabilir. (a.g.e, 2013: 208-209)

Bu çalışma; betimsel bir doküman analizi çalışması olup; istatistiksel model olarak doğrudan çözümlene türünün bir alt basamağı olan tek değişkenli istatistiki çözümlene yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İncelenen öğretim programı sınıflar ve öğrenme alanları kategorilerinde Türk Müziği konuları açısından ele alınmıştır. Elde edilen veriler; frekans dağılımı ve yüzdelik oranları ile betimlenmiştir.

Frekans dağılımı; tek tek toplanmış ve üzerinde herhangi bir işlem yapılmamış verileri daha anlamlı ve anlaşılır yapmanın bir yoludur. Her bir verinin yinelenme sayısını gösteren bir tablo şeklide oluşturulan frekans dağılımı tabloları sayısal ve/veya grafiksel yapılar şeklinde de ifade edilebilir. Toplam, oran ve yüzdelikler de yapılan ölçümleri toplama ve özetlemenin en yaygın ve kolay anlaşılır yollarından biridir. Toplam; belli bir değişkenin çokluklarının birlikte oluşturduğu bütündür. Belli bir bütünü oluşturan parçaların her birinin bütüne bölümü oran kavramını oluşturur. Yüzdelik ise belli bir dağılımda belli bir ölçümün öteki ölçümlere göre yerini ifade etmektedir. (a.g.e, 2013: 209-210)

Çalışma kapsamında incelenen 1-8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının kazanım ve açıklamalarında yer alan “Türk Müziği”ni analiz ederken Türk Müziği’nin kendine özgü özelliklerine ve birikimine dair olan tüm içerikler bu çalışmanın kavramsal çerçevesini oluşturmaktadır. Ve Türk Müziği konularının, tasnifi ve sayısallaştırılması bu kavramsal çerçeve içerisinde gerçekleştirilmiştir.

3.2.1.İncelenecek Doküman ve İçeriğinin İlkokul ve Ortaokul Kademeleri Bazında Tasnifi:

Araştırmanın gereği olan MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı tek bir belge olarak MEB tarafından yayınlanmıştır. Söz konusu öğretim programının sahada uygulanma biçiminde kamu ilkokullarında müzik öğretmeni istihdamı olmadığı; bundan dolayı ilkokulda haftada 1 gün gerçekleştirilmesi için ayrılmış zaman olan müzik ders saati için yazılmış öğretim programının uygulayıcısı ile ortaokullarda istihdamı gerçekleşen müzik öğretmenleri için yazılmış öğretim

programının hem uygulayıcı öğretmenlerin branş farklılıkları bakımından hem de ilkokul ve ortaokul kademelerinin doğal olarak yaş-genel müzik yaşantı ve birikimi açısından aynı olamayacağı ve sahadaki uygulamalara da daha yakın bir yaklaşım olacağı gerekçesi ile çalışma esnasında da program öncelikle ilkokul ve ortaokul kademeleri bazında ayrı ayrı incelenmek üzere iki ayrı kademe olarak tasnif edilmiştir.

Buna göre öğretim programının geliştirildiği sınıflar sırasıyla ilkokul kademesinde 1. , 2. , 3. ve 4. Sınıflardan ortaokul kademesi ise 5. , 6. , 7. , ve 8. Sınıflardan oluşmaktadır. (MEB 2018: 12-13)

3.2.1.1. MEB Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayılarının Tasnifi:

MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nda bulunan öğretmenlere önerilen süre ve önerilen sürelerin oranları tablosundan yola çıkarak; eğitim öğretim yılları içinde verilmesi planlanan kazanımlar incelendiğinde dört farklı öğrenme alanında farklı yoğunluklarda dağılım göstermekte oldukları belirlenmiştir. (MEB 2018; 12)

Dağılımlar sınıf ve öğrenme alanları bazında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.2.1.1.1. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 1.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 11 adet kazanım bulunmaktadır

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanında toplam 3 adet kazanım bulunmaktadır.

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır. (a.g.e. , : 12)

3.2.1.1.2. MEB Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 2.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme ” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 2 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. (a.g.e. , : 12)

3.2.1.1.3. MEB Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 3.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. (a.g.e. , : 12)

3.2.1.1.4. MEB Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 4.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müzik Kültürü” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır. . (a.g.e. , : 12)

Bu bilgilerden yola çıkarak; sınıflar bazında yalnızca öğrenme alanları ve kazanım sayıları ifade eden Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu oluşturulmuştur. Bkz. Tablo . 3.1.

Tablo . 3.1. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın İlkokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu

2018 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN İLKOKUL SINIFLARI BAZINDA ÖĞRENME ALANLARI VE KAZANIM SAYILARI						
		ÖĞRENME ALANLARI				
		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
1.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	11 adet	3 adet	5 adet	5 adet	24 adet
2.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7 adet	5 adet	2 adet	4 adet	18 adet
3.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7 adet	7 adet	4 adet hlol	4 adet	22 adet
4. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	5 adet	6 adet	5 adet	5 adet	21 adet
Tüm İlkokul Sınıflarındaki Tüm Öğrenme Alanlarındaki Toplam Kazanım Sayıları		30 adet	21 adet	16 adet	18 adet	85 adet

3.2.2. MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayılarının Tasnifi:

MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nda yer alan Öğretim Programının Ortaokul 5, 6, 7 ve 8.Sınıflar Öğrenme Alanları ve Süreleri Tablosu'nda yer alan verilerden yola çıkarak ilkokul programında olduğu gibi

ortaokul müzik dersi öğretim programında da eğitim öğretim yılları içinde verilmesi planlanan kazanımların her sınıf kademesinde ve dört farklı öğrenme alanında, farklı yoğunluklarda dağılım göstermekte oldukları belirlenmiştir.

Buna göre dağılımlar sınıf ve öğrenme alanları bazında ayrı ayrı incelenmiştir.

3.2.2.1. MEB Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 5.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

Buna göre; 5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

3.2.2.2. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 6.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

3.2.2.3. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 7.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

3.2.2.4. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın 8.Sınıflar Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları:

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 10 adet kazanım bulunmaktadır.

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanında toplam 2 adet kazanım bulunmaktadır.

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü” öğrenme alanında toplam 9 adet kazanım bulunmaktadır. . (a.g.e. , : 13)

Bu bilgilerden yola çıkarak; sınıflar bazında yalnızca öğrenme alanları ve kazanım sayıları ihtiva eden Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Ortaokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu oluşturulmuştur. Bkz. Tablo .3. 2.

Tablo . 3. 2. Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Ortaokul Sınıfları Bazında Öğrenme Alanları ve Kazanım Sayıları Tablosu

MEB ORTAOKUL MÜZİK DERSİ 2018 ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARI VE KAZANIM SAYILARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	6 adet	7 adet	7 adet	4 adet	23 adet
6.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7 adet	4 adet	6 adet	6 adet	24 adet
7.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7 adet	4 adet	5 adet	6 adet	22 adet
8. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	10 adet	2 adet	4 adet	9 adet	25 adet
Toplam Kazanım Sayısı		30 Adet	17 Adet	22 Adet	25 Adet	94 Adet

4.BULGULAR

4.1.MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği Konuları Açısından İncelenmesi:

MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Türk Müziği İçeriği açısından analizi çalışması için öncelikle bu doküman inceleme çalışmasının analiz birimi olan "Türk Müziği İçeriği"nin ana kavramı olan "Türk Müziği"; programda kullanılan şekli ile "Türk Müziği" kavramının; frekans analizi çalışması yapılması planlanmıştır. İlkokul Programındaki tüm kazanımlar içindeki frekans analizi çalışmasının ardından; programın kazanımlarının farklı sayılarda dağılım göstermiş olduğu sınıf ve öğrenme alanları kategorilerinde de Türk Müziği İçeriği açısından analiz edilmiştir.

4.1.1. MEB 1.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müziksel Algı ve Bilgilenme" öğrenme alanında toplam 3 adet kazanım bulunmaktadır.

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müziksel Yaratıcılık " öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müziksel Yaratıcılık " öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müzik Kültürü " öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

Yukarıdaki 1.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 4 öğrenme alanı ve 24 adet kazanımın hiçbirinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış "Türk Müziği" ifadesi kullanılmamıştır. Bkz. Tablo. 4. 1. ve Tablo. 4. 2.

Tablo 4 1. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:

	Frekans (f)	Yüzdeler (%)
Var	0	% 0
Yok	24	%100
Toplam	24	%100

Tablo 4. 2. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 1. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
1.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	11	3	5	5	24
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0

1.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme-Söyleme bölümünde ifade edilen“ Çevresinde kullanılan çalgıları tanır.” kazanımının açıklaması olan “ Sınıfında, okulunda, konser etkinliklerinde ve evinde kullanılan çalgıların (saz/bağlama, kaval, ud, davul, zurna, kemençe, flüt, kaşık, zil vb.) isimleri ve ses tınıları vurgulanır.” cümlesinde örnek olarak verilen enstrümanlardan saz/bağlama, kaval, ut, davul, zurna, kemençe, kaşık ve zilin birer Türk Müziği Çalgısı olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 14)

1.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme-Söyleme bölümünde ifade edilen “Öğrendiği müzikleri birlikte seslendirir.” kazanımının açıklaması olan “Şarkı seslendirmeye aynı anda başlamanın ve şarkıyı aynı anda bitirmenin önemi vurgulanarak oyunlarla pekiştirilir. Etkinliklerde özellikle tekerleme, ninni, sayışma,

mani vb. sözlere dayanan ritmik ve ezgisel türler kullanılır.” cümlesinde yer alan tekerleme, ninni, sayışma ve manilerin Türk Müziği Biçimleri kapsamında girmesinden dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 14)

1.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme-Söyleme bölümünde ifade edilen “Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.” kazanımının açıklaması olan “ Milli ve manevi değerlerimizi ve kültürümüzü yansıtan şarkı, türkü, marş, ilahi vb. örnekleri seslendirir veya örnekler katılımlı dinletilir.” cümlesinde yer alan türkü ve ilahinin Türk Müziği Biçimleri kapsamında girmesinden dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 14)

1.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Müzik çalışmalarını gerçekleştirdiği ortamı tanır.” kazanımının açıklamasında yer alan “Sınıfın bölümlerini ve içindeki çalgıları (def, bendir, çelik üçgen, kaşık, orff çalgıları vb.) keşfetmesi sağlanır.” cümlesinde yer alan def, bendir, kaşık enstrümanları Türk Müziği Çalgıları kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 15)

Tablo . 4. 3. MEB 1. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 1. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
1.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	11	3	5	5	24
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	3	1	0	0	4
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%27	%33	%0	%0	%16

4.1.2. MEB İlkokul 2.Sınıflar Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme ” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında toplam 2 adet kazanım bulunmaktadır.

2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

Buna göre; 2.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 18 adet kazanımın hiçbirinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmamıştır. Bkz. Tablo .4.4. , Bkz. Tablo .4.5.

Tablo 4.4. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği ” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:

	Frekans (f)	Yüzdeler (%)
Var	0	% 0
Yok	18	%100
Toplam	18	%100

Tablo .4. 5. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 2. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
2.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	5	2	4	18
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0

2.Sınıf Kazanım ve Açıklamalarının Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Çevresinde kullanılan çalgıları tanır.” kazanımının açıklamasında yer alan “Öğrencilerin çevresindeki telli (saz/bağlama, ud, kanun, tambur, cümbüş, keman vb.) ,üflelemeli (kaval, zurna, ney, tulum vb.), vurmali ezgili (santur, ksilofon, metalofon vb.)vurmali ezgisiz(kudüm, def, davul, kaşık, zil, darbuka, kastanyet, bendir,marakas,arbenavb.)çalgılarlatanışmalarısağlanmalıdır.”cümlesindekisaz/bağla ma, ud, kanun, tambur, cümbüş, keman, kaval, zurna, ney, tulum kudüm, def, davul, kaşık, zil, darbuka, bendir, arbena çalgıları Türk Müziği Çalgıları kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 18)

2.Sınıf Kazanım ve Açıklamalarının Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “ Duyduğu ince ve kalın sesleri ayırt eder.” kazanımının açıklama metninde yer alan “Ninni ezgilerindeki seslerin arasındaki incelik-kalınlık ilişkisi üzerinde durulmalıdır.” cümlesindeki ninni; Türk Müziği Biçimleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 18)

2.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Farklı türdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.” kazanımının açıklama metninde yer alan “Geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örneklere yer verilmelidir.” cümlesindeki geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örnekler; Türk Müziği türlerini kapsayan bir ifade olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 18)

Tablo . 4.6. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 2. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
2.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	5	2	4	18
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	0	2	0	1	3
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%40	%0	%24	%16

4.1.3. MEB İlkokul 3.Sınıflar Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır.

Yukarıdaki 3.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 22 adet kazanım incelenmiş ve hiçbirinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmamıştır. Bkz. Tablo . 4.7.

Tablo. 4.7. MEB 3. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi Dağılımı:

	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Var	0	% 0
Yok	22	%100
Toplam	22	%100

Tablo .4.8. MEB 2. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 3. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI					
ÖĞRENME ALANLARI	Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	7	4	4	22
“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0

3.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Kendi kültüründen oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler.” kazanımındaki kendi kültüründen oyun ve türküler; geleneksel müziğimizde oyunlu türküler şeklinde Türk Müziği biçimi kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 19)

3.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Çevresindeki halk danslarını müzikleri ile tanır.” kazanımının açıklaması olan “Çevrelerinde yerel halk dansları örnekleri; bilişim teknolojisi araçlarından yararlanılarak öğrencilere izlettirilir, dinlettirilir. Halk danslarının müziklerini, dinledikleri diğer müzik türlerinden ayırt etmelerine yönelik etkinlik ve dinletiler düzenlenir.” cümlesindeki halk danslarının müzikleri Türk Müziği biçimleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 21)

3.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Farklı türdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.” kazanımının açıklama metninde yer alan “Geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örneklere yer verilmelidir.” cümlesindeki geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örnekler; Türk Müziği türlerini kapsayan bir ifade olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 21)

3.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Milli, dini ve manevi değerler ile ilgili müzik dağarcığına sahip olur.” kazanım cümlesindeki milli, dini ve manevi değerleri ile ilgili müzik dağarcığı Türk Müziği Dağarcığı kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir.

Ayrıca yine aynı kazanımın açıklama cümlesinde müzik şahsiyetlerimize örnek olarak ismi ifade edilen Dede Efendi, Muharrem Ertuş Türk Müziği Sanatçıları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 21)

Tablo . 4.9. MEB 3. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
3.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	7	4	4	22
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	1	1	0	3	5
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%14	%0	%75	%23

4.1.4. MEB İlkokul 4.Sınıflar Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır.

Özetle; 4.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 21 adet kazanımın hiçbirinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmamıştır. Bkz. Tablo .4.10.

Tablo .4.10. MEB 4. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımı:

	Frekans (f)	Yüzdelerlik (%)
Var	0	% 0
Yok	21	%100
Toplam	21	%100

Tablo . 4.11. MEB 4. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB MÜZİK DERSİ 4. SINIF 2018 ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARI, KAZANIM SAYILARI, TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ VE ORANLARI TABLOSU						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
4. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	5	6	5	5	21
	“Türk Müziği ” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği ” İfadesi içeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0

4.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme-söyleme bölümünde ifade edilen “ Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir” kazanım cümlesinin açıklaması olan “Öğrencilerin duymaya alışkın oldukları bir makamdan (örneğin kürdi makamı) 5/8'lik ölçüde olan şarkı ve türküler teorik olarak değil, kulaktan öğretilmelidir” ifadesinde yer alan kürdi makamı; Türk Müziği nin Makamsal yapısı kategorisinde olmasından; 5/9'lik ölçü de Türk Müziği Usülleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 22)

4.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Farklı türdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.” kazanımının açıklama metninde yer alan “Geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örneklere yer verilmelidir.” cümlesindeki geleneksel müzik kültürümüzü yansıtan örnekler; Türk Müziği türlerini kapsayan bir ifade olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 23)

Tablo . 4. 12. MEB 4 Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 4. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı Ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
4. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	5	6	5	5	21
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%20	%0	%0	%20	%10

4.2.MEB İlkokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi:

Tüm bu verilerden yola çıkarak; MEB ilkokul kademesi olan 1. 2. 3. ve 4.sınıflar için belirlenmiş toplam 85 adet kazanımın hiçbirinde “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bkz. Tablo .4.13.

Tablo .4.13. İlkokul 1-4. sınıfta Türk Müziği Kavram Kullanım Dağılımı:

	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Var	0	% 0
Yok	85	%100
Toplam	85	%100

İlkokul kademesindeki tüm sınıfların tüm öğrenme alanlarındaki ayrı ayrı ve toplam kazanım sayıları, Türk Müziği İfadesi kullanılan kazanım sayıları ve Türk Müziği İçeriği tespit edilen öğrenme alanları ve kazanım sayıları toplu tablolar haline getirilmiştir. Bkz. Tablo .4.14. ve Tablo .4.15.

Tablo .4.14. MEB İlkokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği İfadesi Açısından İncelenme Tablosu.

MEB İLKOKUL 2018 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ AÇISINDAN İNCELENME ÇİZELGESİ						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
1.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	11	3	5	5	24
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0
2.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	5	2	4	18
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0
3.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	7	4	4	22
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0
4. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	5	6	5	5	21
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	0	0	0	0	0
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%0	%0	%0	%0

Tablo .4.15. MEB İlkokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenme Tablosu

MEB İLKOKUL 2018 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ AÇISINDAN İNCELENME ÇİZELGESİ						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
1.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	11	3	5	5	24
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	3	1	0	0	4
	“Türk Müziği İçeriği ” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%27	%33	%0	%0	%16
2.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	5	2	4	18
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	0	2	0	1	3
	“Türk Müziği İçeriği ” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%0	%40	%0	%24	%16
3.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	7	4	4	22
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	1	1	0	3	5
	“Türk Müziği İçeriği“ Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%14	%0	%75	%23
4. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	5	6	5	5	21
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği İçeriği“ Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%20	%0	%0	%20	%10

4.3.MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Türk Müziği İçeriği açısından analizi çalışması için öncelikle bu doküman inceleme çalışmasının analiz birimi olan "Türk Müziği İçeriği"nin ana kavramı olan "Türk Müziği"; programda kullanılan şekli ile "Türk Müziği" kavramının; frekans analizi çalışması yapılması planlanmıştır. Ortaokul programındaki tüm kazanımlar içindeki frekans analizi çalışmasının ardından; programın kazanımlarının farklı sayılarda dağılım göstermiş olduğu sınıf ve öğrenme alanları kategorilerinde de Türk Müziği İçeriği açısından analiz edilmiştir.

4.3.1. MEB 5.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında "Dinleme-Söyleme" öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde "Türk Müziği" ifadesi yer almaktadır.

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müziksel Algı ve Bilgilenme " öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda "Türk Müziği" ifadesi yer almamaktadır.

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müziksel Yaratıcılık " öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda "Türk Müziği" ifadesi yer almamaktadır.

5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında " Müzik Kültürü" öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda "Türk Müziği" ifadesi yer almamaktadır.

Özetle; 5.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 23 adet kazanımın 1 tanesinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış "Türk Müziği" ifadesi kullanılmıştır.

Tablo .4.14. MEB 5. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği ” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:

	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Var	1	% 4
Yok	22	%96
Toplam	23	%100

Tablo . 4.15. MEB. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 5. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	6	7	7	4	23
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	0	1
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%16	%0	%0	%0	%4

5.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir” kazanımının açıklama cümlesi olan “5/8’lik, 7/8’lik ve 9/8’lik aksak ölçüler/usüller kulaktan öğretme yöntemi ile verilmelidir.” ifadesinde yer alan 5/8’lik, 7/8’lik ve 9/8’lik aksak usüller Türk Musiki si Usülleri kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 25)

5.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk Müziği nin makamsal yapısını fark eder” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk Müziği nin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin rast ve hüseyini makamlarına yönelik dinleti (türkü, şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin önce sınıf düzeyinde istenen makamlardan birine yönelik dinleti çalışmaları yapılır. Öğrenciler ilk makamı işitsel olarak algıladıktan sonra diğer makama yönelik dinleti yapılır. Sonra her iki makama yönelik karışık eserler dinletilir ve öğrencilerden eserlerin hangi makama ait olduklarını bulmaları

istenir. Öğrenciler eserlerin makamını belirlemede belli bir başarı elde ettikten sonra bu makamlardan farklı karakterde üçüncü bir makama ait eserler de arada bir sorulur ancak bu makamla ilgili ayrıntıya girilmez. Her çalışma sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilere makamsal farkındalık sağlanır.” ifadelerinde yer rast ve hüseyini makamları Türk Müziği Makamları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:25)

5.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.” kazanımının açıklaması olan “Önce örnek bir şarkı veya türkü öğrenciler tarafından seslendirilir, sonra öğrenciler iki gruba ayrılır ve bu gruplara farklı çalgılar verilerek bölümlerin farklılıklarını çalgılarıyla belirlemeleri istenir.” cümlesinde kullanılması tavsiye edilen türkü; Türk Müziği biçimleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 26)

5.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.” kazanımının açıklaması olan “Seçilecek müziklerde düzeye uygun iki bölümlü şarkı, türkü vb. formlara yer verilmelidir.” cümlesindeki “türkü” ; Türk Müziği biçimleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir.(MEB 2018: 26)

5.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Farklı türdeki müzikleri dinleyerek beğeni ve müzik kültürünü geliştirir.” kazanımının açıklaması olan “Öğrencilere özellikle yakın çevrelerinde ve bölgelerinde dinlenen geleneksel müziklerimize ilişkin örnekleri araştırmaları ve bunları dinlemelerine ilişkin yönlendirmeler yapılır.” cümlesindeki geleneksel müziklerimiz Türk Müziği Türleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 27)

Tablo 4. 16. MEB 5. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 5. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	6	7	6	4	23
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	1	1	1	5
	“Türk Müziği İçeriği ” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%33	%14	%17	%25	%22

4.3.2.MEB 6.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme ” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır. (MEB 2018:28)

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır.

Özetle; 6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 24 adet kazanımın 2 tanesinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmıştır.

6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında toplam 7 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır. Bkz. Tablo. 4. 17 ve Tablo. 4. 18

Tablo. 4. 17. MEB 6. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:

	Frekans (f)	Yüzdeler (%)
Var	2	% 8
Yok	22	%92
Toplam	24	%100

Tablo. 4. 18. MEB 6.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre Türk Müziği İçerikli Kazanım Sayıları Ve Oranları Tablosu

MEB MÜZİK DERSİ 6. SINIF 2018 ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARI, KAZANIM SAYILARI, TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
Öğrenme Alanları		Dinleme Söyleme	Müzikal Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam Kazanım Sayısı
6.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%0	%0	%16	%8

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir” kazanımının açıklama cümlesi olan “Müzikler kulaktan öğretilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlı olmalıdır” ifadesinde yer alan bileşik ve aksak ölçüler ifadeleri Türk Müziği Usülleri kategorisine girdiğinden; bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 28)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk Müziği nin makamsal yapısını fark eder” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk Müziği'nin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin nihavent ve nikriz makamlarına yönelik dinleti (türkü, şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin önce sınıf düzeyinde istenen makamlardan birine yönelik dinleti çalışmaları yapılır. Öğrenciler ilk makamı işitsel olarak algıladıktan sonra diğer makama yönelik dinleti yapılır. Sonra her iki makama yönelik karışık eserler dinletilir ve öğrencilerden eserlerin hangi makama ait olduklarını bulmaları istenir. Öğrenciler eserlerin makamını belirlemede belli bir başarı elde ettikten sonra bu makamlardan farklı karakterde üçüncü bir makama ait eserler de arada bir sorulur ancak bu makamla ilgili ayrıntıya girilmez. Her çalışma sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilere makamsal farkındalık sağlanır.” ifadelerinde yer nihavent ve nikriz makamları Türk Müziği Makamları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:28)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.” kazanımının açıklaması olan “Düzeye uygun iki ve üç bölümlü şarkı, türkü vb. örnekler verilmelidir” cümlesinde kullanılması tavsiye edilen türkü; Türk Müziği biçimleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 28)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.” kazanımının açıklaması olan “Kulaktan öğrenilmiş basit ve aksak ölçüler verilmelidir.” cümlesindeki aksak ölçüler Türk Müziği Usulleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 29)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Müziklerdeki aynı veya farklı bölümleri dansa dönüştürür.” kazanımının açıklaması olan “Düzeye uygun iki bölümlü şarkı, türkü vb. formlara yer verilmelidir.” cümlesindeki türkü Türk Müziği biçimleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 29)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Yurdumuza ait başlıca müzik türlerini ayırt eder” kazanımının açıklaması olan “Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk

müziklerinden seçkin örnekler (Örneğin Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş, Tamburi Cemil Bey, Çekiç Ali, Zeki Müren gibi önemli müzisyenler tarafından icra edilen eserler) öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun olarak verilmelidir. ”cümlesindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği Türk Müziği Türleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 29)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünün 3. kazanım cümlesi olarak ifade edilen “Yurdumuza ait müzik türlerinin kültürümüzün bir değeri ve zenginliği olduğunu fark eder.” cümlesindeki yurdumuza ait müzik türleri Türk Müziği Türleri kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 29)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Türk Müziği kültürünü tanır” kazanımının açıklaması olan “Türk Müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Dede Efendi, Tamburi Cemil Bey, Âşık Veysel gibi şahsiyetler vurgulanmalıdır. Cümlesinde ismi örnek verilen Dede Efendi, Tamburi Cemil Bey, Âşık Veysel Türk Müziği Sanatçıları kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 30)

6.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır” kazanımının açıklaması olan “Eserler “Kırmızı Gülün Adı Var”, “Vardar Ovası”, “Estergon Kalesi” gibi Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkılardan seçilir.” cümlesinde örnek olarak verilen eserler Türk Müziği Dağarcığı kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 30)

Tablo.4. 19. MEB 6. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 6. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam Kazanım Sayısı
6.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	1	2	4	9
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%28	%25	%33	%67	%37

4.3.3.MEB 7.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 5 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 6 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır. (MEB 2018:33)

Yukarıdaki 7.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 22 adet kazanımın 2 tanesinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmıştır.

Tablo .4. 20. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programında “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:

	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Var	2	% 9
Yok	20	%91
Toplam	22	%100

Tablo . 4. 21. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 7. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam Kazanım Sayısı
7.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%0	%0	%16	%9

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk Müziği nin makamsal yapısını fark eder” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk Müziği nin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin segâh ve hüzzam makamlarına yönelik dinleti (türkü, şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin önce sınıf düzeyinde istenen makamlardan birine yönelik dinleti çalışmaları yapılır. Öğrenciler ilk makamı işitsel olarak algıladıktan sonra diğer makama yönelik dinleti yapılır. Sonra her iki makama yönelik karışık eserler dinletilir ve öğrencilerden eserlerin hangi makama ait olduklarını bulmalarını istenir.

Öğrenciler eserlerin makamını belirlemede belli bir başarı elde ettikten sonra bu makamlardan farklı karakterde üçüncü bir makama ait eserler de arada bir sorulur ancak bu makamla ilgili ayrıntıya girilmez. Her çalışma sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilere makamsal farkındalık sağlanır.

Ayrıca segâh makamında Tekbir ve Salat-ı Ümmiye (İtri)'nin doğru şekilde seslendirilmesi sağlanmalıdır. ” ifadelerinde yer alan segâh ve hüzzam makamları Türk Müziği Makamları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir.

Aynı paragrafta yer alan “...segâh makamında Tekbir ve Salat-ı Ümmiye (İtri)'nin doğru şekilde seslendirilmesi sağlanmalıdır.” ifadesi ile yer verilen eserler Türk Tasavvuf Müziği kategorisine; eserin bestecisi İtri ise Türk Müziği Sanatçısı kategorilerine girmekte olduğundan dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:31)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme - Söyleme bölümünde ifade edilen “Yurdumuza ait müzik türlerinden eserler seslendirir.” kazanım cümlesinin açıklaması olan “Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği ve çoksesli Türk Müziklerinden seçkin örnekler (Örneğin Hacı Taşan, Nida Tüfekçi, Kani Karaca, Bekir Sıtkı Sezgin, Selahaddin İçli gibi önemli müzisyenler tarafından seslendirilmiş eserler) öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun olarak verilmelidir.” ifadesindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği Türk Müziği Türleri kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir.

Aynı paragrafta isimleri örneklendirilen Hacı Taşan, Nida Tüfekçi, Kani Karaca, Bekir Sıtkı Sezgin, Selahaddin İçli de Türk Müziği Sanatçıları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:31)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımının açıklaması olan “ Ses değişim dönemi dikkate alınarak kalın la, kalın si, ince re, ince mi notaları; çoğaltma noktası, tekrar işaretleri (senyo, da capo) ve 7/8'lik aksak ölçü/usül verilmelidir.” cümlesinde öğretilmesi istenen 7/8'lik aksak ölçü/usül; Türk Müziği

usüleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 31)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Müzikte dizileri tanır.” kazanımının açıklaması olan “ Tonal dizilerden do majör, la minör dizileri, makamsal dizilerden de segâh ve hüzzam makam dizileri verilmelidir. Söz konusu diziler kuramsal boyut ta tonalitenin, seyir özellikleri bakımından makamın ayrıntılarına girilmeden sadece dizi olarak ve hissetmeye yönelik verilmelidir” cümlesinde öğretilmesi istenen makamsal dizilerden segâh ve hüzzam; Türk Müziği Makamları kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 32)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Çalgı türleri ve çalgı topluluklarını ayırt eder.” kazanımının açıklaması olan “ Türk Müziği, Türk Dünyası ve Batı müziği çalgı türleri ve toplulukları sınıf düzeyine uygun olarak verilmelidir.” cümlesinde ifade edilen Türk Müziği, Türk Dünyası (...) çalgı türleri ve toplulukları Türk Müziği çalgıları kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 32)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.” kazanımının açıklaması olan “Öğrenciler, örneğin dört gruba ayrılır ve her gruptan öğrendikleri usül ve nota sürelerini kullanarak bir motiflik ritim kalıpları oluşturmaları istenir. Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturulmalıdır. Ayrıca bu ritim kalıpları ile öğrencilerin farklı formlar oluşturmaları da sağlanır. ” cümlesinde kullanılması önerilen usül; Türk Müziği Usüleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 32)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Dinlediği farklı türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.” kazanımının açıklaması olan “Türk halk müziği, Türk sanat müziği, popüler müzik, dini müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk müziklerinden örnekler verilmelidir.” cümlesindeki Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik ve mehter müziği; Türk Müziği türleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 32)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Türkülerin yaşanmış öykülerini canlandırır.” kazanımının açıklaması olan “Öğrencilerden türkülerin yaşanmış öykülerini araştırmaları ve bu öyküleri drama vb. yöntemlerle sunmaları istenebilir.” cümlesindeki türküler; Türk Müziği türleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 32)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Türkülerin yaşanmış öykülerini araştırır.” kazanımının açıklaması olan “Farklı bölgelere ait türkülerimizden (Çanakkale Türküsü vb.) örnekler verilir.” cümlesindeki türkü; Türk Müziği Biçimleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir.

Ayrıca aynı paragrafta örnek olarak verilen Çanakkale Türküsü de Türk Müzik Dağarcığı kategorisine girmekte olan bir örnek olmasından dolayı bu kazanımın açıklamasında “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 33)

7.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Türk Müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Mevlana, Köroğlu, Karacaoğlan, Abdulkadir Meragi, Fuzuli, Pir Sultan Abdal, Ali Ufki Bey, Âşık Veysel, Davut Sulari, Erzurumlu İbrahim Hakkı, Niyaz-i Mısri, Ruhsari, Ercişli Emrah, Seyrani, Neşet Ertaş gibi şahsiyetler vurgulanmalıdır.” cümlesinde örnek verilen sanatçılar; Türk Müziği Sanatçıları kategorisinde olmalarından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 33)

Tablo . 4.22. MEB 7. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Kazanım Sayısı Toplamı
7.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	3	3	2	10
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%28	%75	%60	%33	%45

4.3.4.MEB 8.Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenmesi:

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Dinleme-Söyleme ” öğrenme alanında toplam 10 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır. (MEB 2018:34)

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Algı ve Bilgilenme ” öğrenme alanında toplam 2 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müziksel Yaratıcılık ” öğrenme alanında toplam 4 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlarda “Türk Müziği ” ifadesi yer almamaktadır.

8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında “ Müzik Kültürü ” öğrenme alanında toplam 9 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlardan yalnızca 1 tanesinde “Türk Müziği ” ifadesi yer almaktadır. (MEB 2018:35)

Yukarıdaki 8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programındaki toplam 25 adet kazanımın 2 tanesinde bu çalışmanın analiz birimi olarak saptanmış “Türk Müziği ” ifadesi kullanılmıştır.

Tablo . 4. 23. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Dağılımları:

	Frekans (f)	Yüzdelerlik (%)
Var	2	% 8
Yok	23	%92
Toplam	25	%100

Tablo . 4. 24. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 8. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ İÇEREN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Kazanım Sayısı Toplamı
8. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%10	%0	%0	%11	%8

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekler dinler.” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk ve akraba topluluklarına ait müzik örnekleri dinletilmelidir.” ifadesindeki Türk ve akraba topluluklarına ait müzik örnekleri; Türk Müziği Dağarcığı kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:34)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk Müziği nin makamsal yapısını fark eder” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk Müziği nin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin eviç(misket) makamını ayırt edebilmelerine yönelik dinleti (türkü,

şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin önce sınıf düzeyinde istenen makamlardan birine yönelik dinleti çalışmaları yapılır. Öğrenciler ilk makamı işitsel olarak algıladıktan sonra diğer makama yönelik dinleti yapılır. Sonra her iki makama yönelik karışık eserler dinletilir ve öğrencilerden eserlerin hangi makama ait olduklarını bulmaları istenir. Öğrenciler eserlerin makamını belirlemede belli bir başarı elde ettikten sonra bu makamlardan farklı karakterde üçüncü bir makama ait eserler de arada bir sorulur ancak bu makamla ilgili ayrıntıya girilmez. Her çalışma sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilere makamsal farkındalık sağlanır.” ifadelerinde yer eviç (misket) makamı; Türk Müziği Makamları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:34)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “ Yurdumuza ait müzik türlerinden eserler seslendirir.” kazanımının açıklama cümlesi olan “ Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk müziklerinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun olarak verilmelidir” ifadelerinde yer alan Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dini müzik, mehter müziği; Türk Müzik Türleri kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:34)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Dinleme – Söyleme bölümünde ifade edilen “Türk kültürüne ait müzikleri dinler. ” kazanımının açıklama cümlesi olan “Türk Müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Itri, Yesari Asım Arsoy, Safiye Ayla, Vecihe Daryal, Ziya Taşkent, Bekir Sıtkı Sezgin, Çinuçen Tanrıkorur, Neşet Ertaş, Talip Özkan, Yılmaz İpek, Özay Gönülüm gibi şahsiyetlerden eserler dinletilmelidir.” ifadelerinde yer alan isimler Türk Müziği Sanatçıları kategorisine girdiğinden dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018:34)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımının açıklaması olan “ Senkop, 9/8'lik aksak ölçüler/usüller verilmelidir.” cümlesinde öğretilmesi istenen 9/8'lik aksak ölçü/usül; Türk Müziği usülleri kategorisinde

olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 35)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Algı ve Bilgilenme bölümünde ifade edilen “Müzikte dizileri tanır.” kazanımının açıklaması olan “ Tonal dizilerden tek diyezli ve tek bemollü, makamsal dizilerden de kürdi, acemkürdi ve muhayyerkürdi makam dizileri verilmelidir. Söz konusu diziler kuramsal boyutta tonalitenin, seyir özellikleri bakımından makamın ayrıntılarına girilmeden sadece dizi olarak ve hissetmeye yönelik verilmelidir. İlgili diziler belirtilen tonal ve makamsal dizilerle sınırlandırılarak, öğrenci ses sınırlarına ve düzeylerine uygun hem şakı hem de türkülerin dinletilmesi ve seslendirilmesi ile verilmelidir.” cümlelerinde öğretilmesi istenen makamsal dizilerden kürdi, acemkürdi ve muhayyerkürdi; Türk Müziği Makamları kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda da “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 35)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müziksel Yaratıcılık bölümünde ifade edilen “Türkülerin yaşanmış öykülerini canlandırır.” kazanımının açıklaması olan “Yaşadığı çevredeki kültürel zenginlikleri, müziğin birleştirici etkisini kullanarak tanınması ve öğrencilerin araştırmacı kişiliklerini ortaya çıkarması sağlanmalıdır.” cümlesinde kullanılması önerilen usül; Türk Müziği Usülleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 35)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Türk Müziği biçimlerini tanır.” kazanımının açıklaması olan “Mevlevi ayini, peşrev, saz semaisi, longa, kırık hava, uzun hava, şarkı, ilahi, deyiş vb. müzik biçimleri (formları) dinletiler yoluyla tanıtılır. ”cümlesindeki ayin, peşrev, longa, kırık hava, ilahi ve deyiş; Türk Müziği Biçimleri kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 35)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “Türkülerin yaşanmış öykülerini araştırır” kazanım cümlesinin açıklamasında araştırılması beklenen türküler; Türk Müziği Biçimi kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 36)

8.Sınıf Kazanım ve Açıklamaları'nın Müzik Kültürü bölümünde ifade edilen “müziğin tedavi yöntemi olarak da kullanıldığını bilir. ”kazanımının açıklama

cümlesi olan “Makamların müzikle tedavi amacıyla kullanıldığı vurgulanmalıdır.” ‘da ifade edilen tedavi amacıyla kullanılan makamların bilgisi Türk Müziği Dağarcığı kategorisinde olmasından dolayı bu kazanımda “Türk Müziği İçeriği” tespit edilmektedir. (MEB 2018: 36)

Tablo .4 25. MEB 8. Sınıf Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Öğrenme Alanlarına Göre “Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı Ve Oranları Tablosu:

MEB 8. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ TESPİT EDİLEN KAZANIM SAYISI VE ORANLARI						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Kazanım Sayıları Toplamı
8. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	4	2	1	3	10
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%40	%100	%25	%33	%40

4.4. MEB Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği İçeriği Açısından Analizi:

Tüm bu verilerden yola çıkarak; MEB ortaokul kademesi olan 5. 6. 7. ve 8.sınıflar için belirlenmiş toplam 94 adet kazanımın 7’sinde “Türk Müziği” ifadesi kullanıldığı tespit edilmiştir. Bkz. Tablo .4.27.

Tablo . 4. 27. Ortaokul 5-8.sınıfta Türk Müziği İfadesi kullanımı

	Frekans (f)	Yüzdelerlik (%)
Var	7	% 7.5
Yok	87	% 92.5
Toplam	94	%100

MEB 2018 Ortaokul Müzik Dersi ğretim Programında belirtilen tüm öğrenme alanlarındaki toplam 94 kazanımdan 34'ünün, yani programın % 36'sının Türk Müziği konularına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ortaokul kademesindeki tüm sınıfların tüm öğrenme alanlarındaki ayrı ayrı ve toplam kazanım sayıları, Türk Müziği İfadesi kullanılan kazanım sayıları ve Türk Müziği İçeriği tespit edilen öğrenme alanları ve kazanım sayıları toplu tablolar haline getirilmiştir. Bkz. Tablo. 4. 28.

Tablo . 4. 28. MEB Ortaokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği İfadesi Açısından İnceleme Tablos

MEB ORTAOKUL 2018 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TÜRK MÜZİĞİ İFADESİ AÇISINDAN İNCELENME ÇİZELGESİ						
ÖĞRENME ALANLARI		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	6	7	7	4	23
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	0	1
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%16	%0	%0	%0	%4
6.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%0	%0	%16	%8
7.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%14	%0	%0	%16	%9
8. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısı	1	0	0	1	2
	“Türk Müziği” İfadesi İçeren Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%10	%0	%0	%11	%8

Tablo. 4. 29. MEB Ortaokul 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Türk Müziği İçeriği Açısından İncelenme Tablosu

MEB ORTAOKUL 2018 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TÜRK MÜZİĞİ İÇERİĞİ AÇISINDAN İNCELENME ÇİZELGESİ						
		Dinleme Söyleme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	Toplam
5.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	6	7	6	4	23
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	1	1	1	5
	“Türk Müziği İçeriği ” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%33	%14	%17	%25	%22
6.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	1	2	4	9
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%28	%25	%33	%67	%37
7.SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	2	3	3	2	10
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%28	%75	%60	%33	%45
8. SINIF	Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	“Türk Müziği İçeriği” Tespit Edilen Kazanım Sayısı	4	2	1	3	10
	“Türk Müziği İçeriği ” Tespit Edilen Kazanım Sayısının Öğrenme Alanındaki Kazanım Sayısına Oranı	%40	%100	%25	%33	%40

5. SONUÇLAR:

Çalışmanın sonucunda elde edilen bulguları oluşturan içerik verileri ve oranlar; ilköğretim kademesinde gerçekleştirilen genel müzik eğitiminde müzik öğretmenlerinin kullanımı için hazırlanan Müzik Öğretim Programı içerisinde Türk Müziği içeriğinin oranını ve kapsamını ifade etmektedir.

Buna göre; MEB Müzik Dersi İlkokul Öğretim Programında Türk Müziği içerikli kazanım sayısının genel müzik kazanımlarına sınıflar bazında oranları sütun grafikten oluşan şekiller ile sunulmuştur. Bkz. Şekil.5. 1.

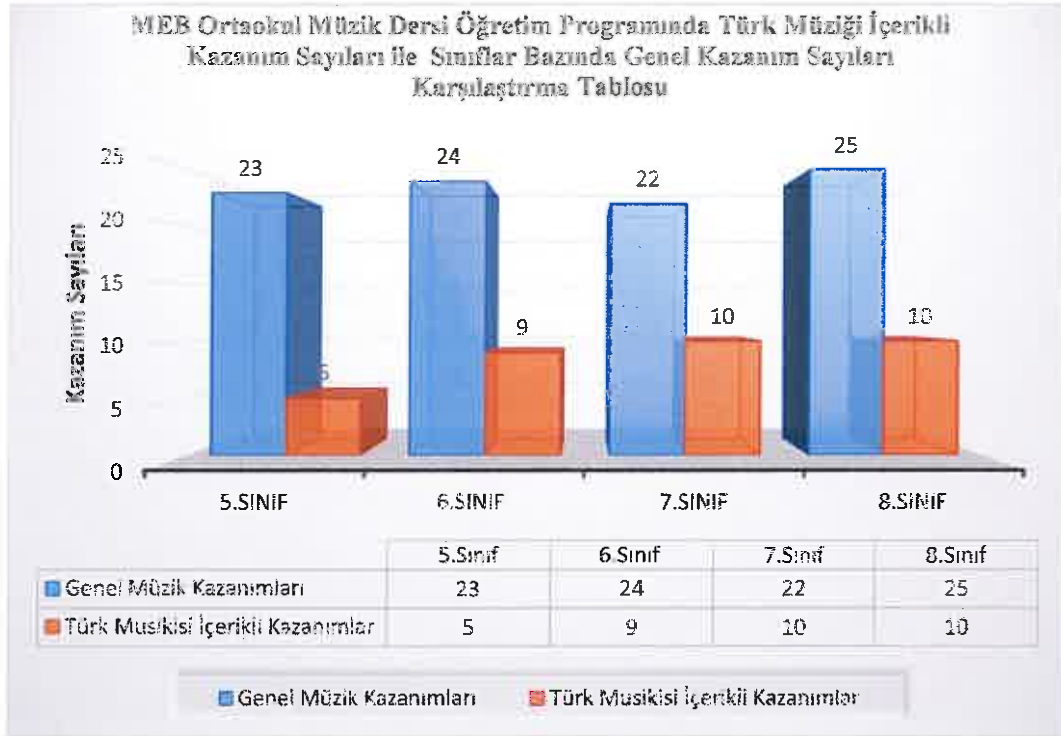
Şekil. 5. 1.

Buna göre MEB İlkokul Müzik Dersi Öğretim Programında belirtilen tüm öğrenme alanlarındaki 85 kazanımdan 14'ünün yani; programın % 16'sının Türk Müziği konularına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bkz. Şekil.5. 2.

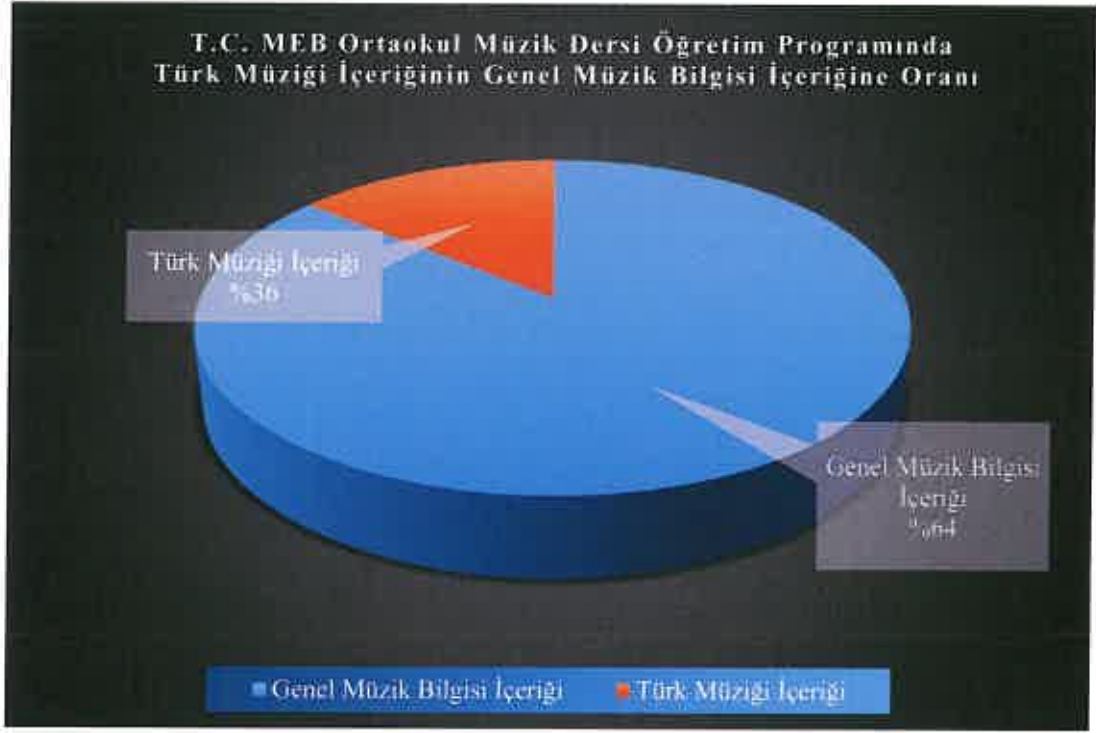
Şekil. 5. 2.

MEB Müzik Dersi Ortaokul Öğretim Programında Türk Müziği içerikli kazanım sayısının genel müzik kazanımlarına sınıflar bazında oranları sütun grafikten oluşan şekiller ile sunulmuştur. Bkz. Şekil. 5. 3.

Şekil. 5. 3.

Buna göre MEB 2018 Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında belirtilen tüm öğrenme alanlarındaki toplam 94 kazanımdan 34'ünün, yani programın % 36'sının Türk Müziği konularına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bkz. Şekil.5. 4.

Şekil. 5.4.

Türk Müziği odaklı olan tüm bu verilerin; Milli Eğitim Bakanlığı'na yürütülen eğitim öğretim faaliyetleri için birer öneri ve kılavuz olan öğretim programlarında Türk Müziği'ne hangi konu başlıklarında ve ne kadar ağırlıklı yer verildiğinin betimlenmesini sağlaması amaçlanmıştır.

6.TARTIŞMA ve ÖNERİLER:

Bu çalışmanın verilerinden yola çıkarak MEB Müzik Öğretim Programına alınan Türk Müziği İçeriklerinin yeterli olup olmadığı; ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin söz konusu araştırmada kullanılan öğretim programını etkin şekilde kullanıp kullanmadığı ve/veya bu programın ülkemizde öğrenim görmekte olan ilköğretim çağı öğrencilerinin ilgi, istek ve öğrenim ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı ya da ne kadarını karşıladığı gibi konularda yeni araştırmalar yapılması gerekli görülmektedir. Zira eğitimde program geliştirme çalışmaları bilimsel yöntemlerle analizi yapılmış olan ihtiyaçların tespit edilmesinin akabinde gerçekleştirildiği takdirde; gerçek anlamda alanın uygulama ihtiyaçlarına cevap verebilen programlar olarak işlevlerini yerine getirebilmekte ve eğitim tarihinde anlamlı şekilde yerlerini alabilmektedirler.

Bu bağlamda; MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın hazırlanmadan önce geniş ölçekli bir ihtiyaç analizinin yapıp yapılmadığı ve programın hâlihazırdaki öğrenim ihtiyaçlarına uygun özel öğretim yöntemleri kullanmaya uygun olup olmadığı konuları bu çalışmanın tartışma soruları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bununla birlikte içerikleri netleştirilmiş bir öğretim programının kazanımlarının kazandırılması sürecinde hangi çağdaş eğitim öğretim yaklaşımları; öğretim yöntem ve tekniklerinin, hangi gerekçeler ile belirlendiği ya da belirlenebileceği konusu da program geliştirme alanı için önem arz etmektedir.

Konu hakkında daha sonra yapılabilecek yeni araştırmalarda söz konusu programda Türk Müziği İçeriklerinin yeterli olup olmadığı; ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin söz konusu araştırmada kullanılan öğretim programını etkin şekilde kullanıp kullanmadığı soruları ekseninde çalışmalar gerçekleştirilebilir. Ayrıca söz konusu programın ülkemizde öğrenim görmekte olan ilköğretim çağı öğrencilerinin ilgi, istek ve öğrenim ihtiyaçlarını karşılayıp

karşılamaadığı ya da ne kadarını karşıladığı gibi konularda yeni araştırmalar yapılması gerekli görölmektedir.

Çalışmanın odağı olan Türk Müziğı içeriklerinin ilköğretimdeki güncel eğitim programlarımızdaki yeri ve etkililiğı bağlamında ilerleterek ifade etmemiz gerekirse; Türk Müziğı'nin yüzyıllar boyunca öğretildiği eğitim-öğretim ortamlarında Meşk Usulü adıyla yetenekli gençlere aktarılma biçiminin özündeki notasyona bağılı kalarak değil; "işitsel yolla müzik öğretimi" olarak da tarif edebileceğimiz öğretim yaklaşımının; çağdaş ve bilimsel müzik eğitiminde özel öğretim yöntemleri olarak bilinen Suzuki, Dalcroze, Orff-Schulwerk ve Kodaly Yaklaşım/Yöntemlerinden hangisi ya da hangilerine daha yakın olduğı ve kimi ortak yöntem ve teknikler içerip iermediğı vb. konularında karşılaştırılmalı araştırma çalışmaları yapılabilir.

Bu çalışmalardan yola çıkarak Türk Müziğı içeriğı vermek için hazırlanmış/hazırlanabilecek/geliştirilebilecek bir öğretim programı için müzik eğitiminde özel öğretim yöntemlerinden hangisi ya da hangilerinin uygun olduğı ya da sentezlenebileceğı sorusu da yeni bir akademik çalışmanın problem cümlesi olarak önerilmektedir.

MEB İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programı'nın Türk Müziğı Açısından İncelenmesi adıyla sunulan bu betimleme çalışmasının; elde edilen tüm bulgular, tartışma soruları ve akabinde geliştirilen öneriler ile alanyazına bir katkı ve ilgili konu kapsamında alan çalışmaları yapmak isteyen araştırmacılara bir zemin oluşturacağı düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

Kitaplar:

- Aksu, C. (2018). *Cumhuriyet Dönemi Örgün Temel Müzik Eğitiminde Müzik Öğretim Programları ve Müzik Eğitiminde Yapılandırmacılık*. Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık
- Bailey, K.D. (1982). *Methods of social research* (2.ed.) New York: The Free Press.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi
- Erden, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkenetepe Yayınları.
- Görgeç, İ. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Kaçar Yahya, G. (2009). *Türk Müziği Rehberi*. Ankara: Maya Akademi
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara : Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık
- Küçükahmet, L. (2005). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi* (c.2 534) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Şimşek, Hasan (1997). *21. Yüzyılın Eşiğinde Paradigmalar Savaşı: Kaostaki Türkiye*. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Tura, Y. (1988). *Türk Müziği'nin Meseleleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Tanrıkorur, Ç. (1998). *Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Uçan, A. (2000). *Türk Müzik Kültürü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü*. Ankara: Evrensel Müzikevi Basım Dağıtım
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sürelî Yayınlar:

Özden, Y. , Şimşek, H. (1998). *Davranışçılıktan Oluşturmacılığa: “Öğrenme” Paradigmasının Dönüşümü ve Türk Eğitimi*. Ankara: Türk Dünyası Araştırma Vakfı Bilgi ve Toplum Dergisi, Sayı 1 (1998) 1-19

Tezler:

Çelenk, İ. (2012). *Müzik Dersi İle İlgili Alınan Talim ve Terbiye Kurul Kararları*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İnternet Kaynakları:

Albuz, A. (2009). 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve Yeni Yaklaşımlar. *19 Mayıs Üniversitesi 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu – Samsun*. Erişim Tarihi: 24.02.2019,

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/samsun/A_Albuz-M_Akpinar.pdf

Yılmaz, M. (2009). Öğrenme ve Bilgi İlişkisi. *T.C. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 1 (2009) 172-191 Erişim Tarihi: 02.03.2019, <http://www.gefad.gazi.edu.tr/download/article-file/77096>

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 1-8.Sınıf Müzik Öğretim Programı. Erişim Tarihi:12.03.2019, <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>,

ÖZGEÇMİŞ

1987’de doğdu. İlköğrenim döneminde başladığı bağlama (tambura) eğitimi esnasında 2001 yılında açılan Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümü öğrencisi olması yönünde bağlama öğretmeninini yönlendirmesi ile Attila Özdek ile bağlama; Burhan Kul ile de şan ve işitme eğitimi alanlarında çalıştı. 2005 yılında Konya Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nden; 2009 yılında da Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programından mezun oldu. Müzik bölümü öğrencisi olduğu yıllarda yerel ve ulusal düzeyde çok sayıda konserde aktif görev almasının ardından; 2008 yılında Dr. Nurtuğ Barışeri’nin referansıya Ulusal Koordinatörlüğü’nü Doç.Dr. Nesrin Kalyoncu’nun gerçekleştirdiği ve Bologna’da gerçekleşen EAS Student Forum’a Türkiye’yi temsilen katılıp farklı ülkelerdeki müzik eğitim sistemleri ve yaklaşımları hakkında akran ve meslektaş adayları ile interaktif çalışmalar gerçekleştirdi.

Mezun olduğu yıl olan 2009’da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atanmış olup; MEB’e bağlı çeşitli kamu ortaokullarında müzik öğretmeni olarak çalışmaya başladı. Mesleğe başladıktan sonra halk müziğinin okul müzik eğitiminde kullanımı ile ilgili proje çalışmaları yapmasının akabinde; müzik eğitimindeki çeşitli özel öğretim yöntemleri ile ilgili çok sayıda ulusal-uluslararası eğitime katılarak mesleki eğitim ve çalışmalarına devam etmektedir. 2015 yılından itibaren ise Beşiktaş Bilim ve Sanat Merkezi’nde müzik birimi öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir.